Jaarrekening
2024

Zeeuwse Museumstichting

27 maart 2025

INHOUDSOPGAVE

Bestuursverslag	1
Verslag Raad van Toezicht	32
Jaarrekening	
Balans per 31 december 2024	36
Staat van baten en lasten 2024	38
Overige gegevens	
- resultaatbestemming	39
- gebeurtenissen na balansdatum	39
Algemene toelichting	40
Toelichting bij de balans per 31 december 2024	43
Toelichting staat van baten en lasten 2024	51
Vaststelling en goedkeuring jaarrekening 2024	60
Controleverklaring	61
Bijlage 1: verdeling prestaties Provincie Zeeland	62
Bijlage 2: verantwoording BIS subsidie OCW	63

BESTUURSVERSLAG 2024

De Zeeuwse Museumstichting, hierna genoemd Zeeuws Museum, gevestigd te Middelburg, Abdij 3, stelt zich ten doel Zeeuws cultureel erfgoed te bewaren, verzamelen, conserveren, onderzoeken, ontsluiten en produceren. De stichting wordt aangestuurd door een directeur/bestuurder, mevrouw M.J. (Marjan) Ruiter.

De stichting heeft een onbezoldigde Raad van Toezicht en volgt de Governance Code Cultuur (2019). De samenstelling van de Raad van Toezicht per december 2024 is als volgt:

Mevrouw Natalie Bos (voorzitter)
De heer Kees Verheijen, (lid, financiële commissie)
Mevrouw Sophie Heijkoop (lid, financiële commissie)
Mevrouw Kris Reijnierse (lid)
Mevrouw Sabien Raams (lid)

Het Zeeuws Museum is een missie-gedreven organisatie. Missie en visie van het museum zijn daarom leidend bij alle activiteiten van de organisatie.

MISSIE

Het Zeeuws Museum zet kunst en erfgoed in voor een veerkrachtige samenleving waarin iedereen ertoe doet.

VISIE

Klimaatverandering, migratie, vergrijzing, een haperende democratie en toenemende polarisatie: de uitdagingen waar we als samenleving mee te maken hebben zijn groot. Dit vraagt heel veel van ons aanpassingsvermogen. Om goed op deze veranderingen te kunnen reageren, is het belangrijk dat we kunnen reflecteren, dat we leren omgaan met tegenstellingen en dat we tegelijkertijd zoeken naar wat ons met elkaar verbindt. Alleen een veerkrachtige samenleving kan schokken opvangen en een nieuw evenwicht vinden in een instabiele wereld.

De collectie van het Zeeuws Museum laat historische ontwikkelingen zien en vertelt verhalen over de samenleving. Wij zien het museum als een plek waar je je openstelt voor verschillende manieren van kijken naar die samenleving. Je leert je verplaatsen in een andere tijd, een andere wereld, maar ook in andere gezichtspunten. Door de collectie actief te gebruiken en te delen, zorgen we ervoor dat mensen zich ermee blijven identificeren en dat ook nieuwe netwerken en gemeenschappen ze kunnen gebruiken voor hun ontwikkeling. Dat doen we zo:
ZM VERWELKOMT
Iedereen mag meedoen.
ZM ONTMOET
Het ZM brengt mensen van verschillende achtergronden en generaties samen waarbij de collectie wordt ingezet als startpunt van de ontmoeting. Je komt zo in aanraking met andere perspectieven. Dat verruimt je blik en maakt je weerbaarder in een snel veranderende wereld.
ZM DAAGT UIT
Kunst en verbeelding kunnen helpen bij het zoeken naar een nieuwe gemeenschappelijke toekomst. Het ZM gebruikt daarvoor de collectie als inspiratiebron en we zetten de kennis, de technieken en verhalen achter de collectie in voor nieuwe ideeën en toepassingen.
ZM BRENGT TOT BLOEI
Je kunt het ZM inzetten als een hulpmiddel om je geest lenig te houden en je dagelijks leven te verrijken.

Onze strategische doelstellingen voor de periode 2022-2024:

- Wij onderzoeken hoe musea, en in het bijzonder het Zeeuws Museum, kunnen bijdragen aan het oplossen van een groot maatschappelijk probleem, i.c. eenzaamheid.
- Wij streven ernaar een betere afspiegeling te vormen van de (Zeeuwse) maatschappij op het gebied van collectie, personeel, partners, programma's en publiek. Dat doen wij

door het concretiseren van de doelstellingen in het manifest van *Musea Bekennen Kleur* (MBK) en het uitvoeren van het bijbehorende plan van aanpak.

DE BASIS OP ORDE

Het Zeeuws Museum is een geregistreerd museum. Dat betekent dat het museum voldoet aan de basiscriteria voor musea in Nederland zoals die onder meer zijn vastgelegd in de voorwaarden van het Museumregister Nederland. In 2023 is het museum ingeloot voor herijking door het Museumregister. Na de succesvolle herijking is het museum in 2024 opnieuw geregistreerd.

Voor de komende jaren heeft het museum de volgende ambities om de basis structureel te versterken:

- Samen met andere Zeeuwse musea en culturele instellingen streven wij naar een gezamenlijk Zeeuws Depot, zodat de depotnood waar zowel het Zeeuws Museum als meerdere andere musea mee kampen op een duurzame manier opgelost kan worden. Hierbij kan het Zeeuws Museum zijn kennis en kunde inzetten. Dit wordt opgepakt samen met de Provincie Zeeland.
- Binnen de context van de Vereniging Zeeuwse Musea en het platform Erfgoedorganisaties deelt het Zeeuws Museum zijn kennis en ervaring. Het museum vervult een actieve rol bij deskundigheidsbevordering en professionalisering, in aanvulling op en afstemming met Erfgoed Zeeland.
- Het Zeeuws Museum is lid van het Zeeuws Cultureel Overleg en neemt hierbij deel in de kerngroep die de bijeenkomsten voorbereid en een rol speelt bij de lobby voor cultuur.
- Onderzoek behoort tot de kerntaken van musea. Binnen het Zeeuws Museum is (te) weinig capaciteit om onderzoek te verrichten naar de collectie. Voor de periode 2023/2024 heeft de Provincie Zeeland een extra, geoormerkte bijdrage beschikbaar gesteld van € 50.000 per jaar voor het (laten) doen van onderzoek naar de collectie.

TERUGBLIK

In 2024 treft de bezoeker van het Zeeuws Museum een brede waaier aan onderwerpen. Van Van de Venne tot Duran Lantink, van de zeventiende eeuw (Zeeuwse) schilder- en dichtkunst naar futuristische sculpturen gemaakt van Zeeuwse dracht en verhalen en gesprekken over hoe het (Zeeuwse) slavernijverleden doorwerkt in de huidige maatschappij. Alle onderwerpen hebben een relatie met Zeeland en met onze collectie.
We blikken terug, kijken naar het nu en praten met elkaar en met onze partners en bezoekers over hoe we de toekomst zouden willen zien.
Praten met en luisteren naar elkaar is noodzakelijk, soms heel moeilijk en altijd bijzonder. En natuurlijk zijn we het lang niet altijd met elkaar eens; niet met bezoekers, bezoekers onderling en wij als collega's. Toch blijven we met elkaar in gesprek, want hoewel we het niet eens hoeven zijn met elkaar werken we wel vanuit gedeelde waarden: zorgzaamheid, veerkracht, gelijkwaardigheid en rechtvaardigheid. Deze waarden vind je dan ook terug in onze missie: Het Zeeuws Museum zet kunst en erfgoed in voor een veerkrachtige maatschappij waarin iedereen ertoe doet.

Vanaf deze plaats wil ik al onze samenwerkingspartners bedanken. Dankzij die samenwerkingen zijn onze sociale programma's en tentoonstellingen mogelijk en zo bijzonder.

COLLECTIE

Het Zeeuws Museum bewaart en verzamelt Zeeuws cultureel erfgoed voor mensen van nu en later. Met behulp van de museale collectie verbeelden we verhalen over de samenleving en tonen we historische ontwikkelingen. Collectiestukken zijn een middel om met andere ogen naar jezelf en naar de samenleving te kijken. Door de collectie actief te gebruiken en te delen, helpen we mensen om zich te kunnen verplaatsen in een andere tijd, in een andere wereld en ook in andere gezichtspunten. Mensen worden gestimuleerd zich er blijvend mee te identificeren en nieuwe netwerken en gemeenschappen kunnen dit gebruiken voor hun ontwikkeling.

De meeste objecten zijn niet gemaakt om eeuwenlang mee te kunnen gaan. Een collectie voor de toekomst bewaren gaat dan ook niet vanzelf. Objecten hebben voortdurend aandacht en onderhoud nodig om verval en ouderdomsverschijnselen tegen te gaan. Er wordt dan ook door eigen medewerkers en externe deskundigen doorlopend aan de collectie gewerkt. Daarnaast is aan de collectie nog steeds veel te ontdekken, mede als gevolg van nieuwe onderzoekstechnieken, waardoor nieuwe vragen worden opgeroepen.

De collectie is niet statisch, maar is voortdurend in beweging, door bruiklenen, schenkingen en aankopen. Soms gaat het om tijdelijke aanvullingen in verband met een tentoonstelling, waarvoor het Zeeuws Museum van andere instellingen of particulieren bruiklenen mag ontvangen. Uit de eigen collectie gaan ook regelmatig objecten op reis. Zo kan ook buiten de eigen museummuren en zelfs buiten de provincie van het cultureel erfgoed van Zeeland worden genoten.

Behoud en beheer

Een flinke verhuizing van een groot aantal collectiestukken is voor het Zeeuws Museum alweer even geleden, maar in 2024 is het weer zover. We kunnen dan ongeveer 450 collectieonderdelen uit de Provinciale Kunstcollectie Zeeland eindelijk een ander geconditioneerd onderdak bieden, namelijk in één van de depots bij de Katoen Natie in Antwerpen. Alle werken worden in twee weken tijd door art handlers uit Vlaanderen zorgvuldig verpakt en getransporteerd. Vooruitlopend op de intentie van de Provincie Zeeland om een nieuw Collectiegebouw Zeeland te realiseren, creëren we zo alvast wat ruimte in onze overvolle depots. De extra ruimte die wij huurden bij Erfgoed Zeeland komt hierdoor te vervallen.

Een andere logeerpartij is weggelegd voor de zeventiende-eeuwse uit lindehout gestoken spiegellijst van het Zeeuws Genootschap. Deze verblijft voor anderhalf jaar in een van de ateliers van het Rijksmuseum in Amsterdam, bij zijn compagnon spiegel van het Boudaen Courten ensemble. Ooit hingen beide spiegels bij elkaar in huize Popkensburg nabij Sint Laurens. Na een intensief onderzoek naar originaliteit, techniek, hout en patina zullen beide lijsten eind 2025 te zien zijn voor publiek in het Rijksmuseum. Om de kwetsbare spiegellijst transportklaar te maken worden meubel- en lijstenrestauratoren René Velsink en Stefan Schelling ingeschakeld. Meubelmakerij Mobilitas verzorgt een uiterst veilige en veerbare kist voor dit kwetsbare werk dat lastig te transporteren is.

Conserveringen en restauratiewerkzaamheden door externe deskundigen

Papier

Boekrestauratie De Valk, Middelburg

- Twee papierknipsels van Kasteel Westhove door J.H. Reijgers, inclusief glas en bladgouden lijsten, collectie ZM (M63-017 en M63-018)
- Een papierknipsel 'gedenkzuil 25 jaar bruiloft Serlé en Abrahams' door J.H. Reijgers, inclusief glas en bladgouden lijst, collectie Zeeuws Genootschap (G1817)

Hout

Boekrestauratie De Valk, Middelburg

- Twee houten presentatiekistjes met miniatuurmodellen van gereedschap, steekwapens en muziekinstrumenten uit West-Java. Nalatenschap Luthers predikant J.A. Schuurman, collectie Zeeuws Genootschap (D-19/2003.q en D-20/2003.q)

Stefan Schelling Meubelrestauratie, Kamperland en Restauratieatelier Velsink, Stokkum

- Lindehouten spiegellijst, collectie Zeeuws Genootschap (G2224)

Stefan Schelling Meubelrestauratie, Kamperland

- Houten kop afkomstig van beeld van Sint Joris, verwerving Zeeuws genootschap (G23-001)

Textiel

Boekrestauratie De Valk, Middelburg

- Twee doorstoplappen van tule en papier, door Janna Sentiena Andriessen en Pieternella Wirtz, collectie ZM (M12-037 en M2023-111)
- Linnen stoplap met tweeëntwintig stopsels, vervaardiger Pieternella Wirtz, collectie ZM (M2023-110)

Metaal

Iris Mahu Metaalrestauratie samen met Emma van Duin Metaalrestauratie

- Diverse etsplaten uit de eigen ZM-collectie, die horen bij de papieren afdrukken, in verband met lopend inhoudelijk onderzoek naar graficus Cor de Wolff
- Een groot deel van de collectie steekwapens uit de etnografiecollectie, Zeeuws Genootschap (project verspreid over twee jaar)
- Gereedschap van een juwelier, geschonken in 2023 aan het Zeeuws Museum (reiniging en conservering)

Schilderijen

Restauratieatelier Barbara Susijn, Monster en Van der Veen Lijstenatelier, Delft

- Ovalen portretschilderij en lijst Koning Willem III door J. Spoel, collectie Zeeuws Genootschap (G1652)
  (Susijn: reiniging en houtwormbehandeling; Van der Veen: restauratie omlijsting)
- Stranding van het oorlogsschip de Cycloop door J.F. Schutz, collectie Zeeuws Genootschap (G1672)
  (Susijn: restauratie schilderij; Van der Veen: behandeling noodlijst)
- In de Peel door W.C. Rip, collectie Zeeuws Museum (M67-106) (Susijn: behandeling doek; Van der Veen: restauratie lijst)

Onderzoek

Provinciale subsidie

Voor 2023-2024 heeft de Provincie Zeeland subsidie beschikbaar gesteld voor het doen van collectie-gerelateerd onderzoek. Dit vormt een welkome aanvulling op het eigen zeer beperkte onderzoeksbudget van het Zeeuws Museum. De achterliggende gedachte voor verstrekking van deze subsidie is dat collectieonderzoek het mogelijk maakt om het potentieel van de museale collectie beter te kunnen benutten en breder in te kunnen zetten. Inzet is om een aantal onderzoeken die in de Collectiewaardering 2022 (zie https://www.zeeuwsmuseum.nl/nl/over-het-museum/organisatie/waar-we-voor-staan/collectiewaardering-2022) zijn geïdentificeerd te laten uitvoeren. In het kader van deze subsidie heeft Ouestionmark Research onderzoek gedaan naar kunstenaar Cor de Wolff, en een specialistisch onderzoeker verrichtte archiefonderzoek voor het Zeeuws Zilver project. Voor ditzelfde project deed ook Iris Mahu Metaalrestauratie onderzoek, waarbij tevens sprake was van toekenning van een subsidie via de Vereniging Rembrandt. In het kader van het Erfgoedtalentproject van detacheringsbureau Vriens Archeo Flex heeft een onderzoeker de gehele collectie werken van kunstenaar Louis Heymans onderzocht.

Onderzoekers

Als trainee bij het Zeeuws Museum heeft Sanne Rossel provenance-onderzoek verricht voor collectie-onderdelen en tevens onderzoek voor de komende tentoonstelling *Bodemjuweeltjes*. In het kader van een stage heeft een student van de bachelor opleiding Photography, Film & the Digital aan de Academie voor Beeldende Kunsten Sint-Joost, Breda, in de maanden september en oktober onderzoek en voorbereidende werkzaamheden verricht ten behoeve van de tentoonstelling *DARN*.

Ook in 2024 is er weer veel gebruik gemaakt van de mogelijkheid om in het depot van het Zeeuws Museum onderzoek te doen naar de collectie. Dit betreffen onderzoeksactiviteiten variërend van medewerkers van collega instellingen zoals het Rijksmuseum en Wereldmuseum Rotterdam tot stichtingen, taxateurs en individuele onderzoekers.

Lezingen en artikelen

Inzichten en kennis over de collectie worden gebruikt in presentaties en tevens waar mogelijk beschikbaar gesteld voor (externe) onderzoekers, maar ook graag gedeeld met het publiek. Medewerkers nemen daarom regelmatig deel aan symposia en schrijven artikelen of verzorgen lezingen over de collectie. Directeur Marjan Ruiter geeft regelmatig presentaties over het beleid van het museum voor verschillende doelgroepen in Zeeland.

Caroline van Santen, conservator / tentoonstellingsmaker:
- Lezing The Zeeland Tapestries op symposium Weaving Waves: The History and Conservation of Maritime Tapestries in het National Maritime Museum d.d. 12-01-2024
- Organisatie Symposium De omgekeerde wereld van Adriaen van de Venne, Middelburg, 22 maart 2024
- Lezing tijdens bovenstaand symposium: “Het Middelburgse relatienetwerk van Adriaen van de Venne”
- Lezing The making of *The Inverted World of Adriaen van de Venne* voor studenten Art History op de UCR d.d. 14-03-2024

Onderzoek honorair conservatoren Zeeuws Genootschap

Zee- en landzoogdieren
In het jaar 2024 is een begin gemaakt de collectie van de zeezoogdieren van het KZGW te voorzien van een label met het plaatsnummer, het collectienummer, de soortnaam en de omschrijving van het anatomische deel. Eind 2024 is ongeveer een kwart van de voorwerpen afkomstig van zeezoogdieren op deze wijze geregistreerd. In het verslagjaar zijn nog tien nieuwe stukken, afkomstig van de bottenvistochten 2015 en 2017 aan de collectie toegevoegd. Van deze tochten liggen nog tientallen stukken gereed voor determinatie en registratie. Vanuit de collectie zijn vijf voorwerpen beschikbaar gesteld voor de tentoonstelling *Sluisput Terneuzen* in de bibliotheek te Middelburg.

Van de Museumfabriek in Enschede ontving het KZGW twee borstwervels, beide van de wolharige neushoorn alsmede een kies en een melkkies, fragment van een onderkaak, linker onderkaak en fragment van een schouderblad van de wolharige mammoet en twee borstwervels van een steppewisent (alle voorwerpen zijn afkomstig van de Westerschelde of Oosterschelde en in het verleden als schenking ontvangen).
Honorair conservator J.P. Bekker heeft een schenking gedaan aan het KZGW van schedels en bijbehorende onderkaken van veertien verschillende soorten kleine zoogdieren.

Munten en Penningen
In 2022 is een project gestart om alle munten en penningen uit de zuurhoudende kartonnen munthouders over te brengen naar duurzame kunststof capsules die het materiaal niet aantasten. Dit conserveringsproject is in 2024 met succes afgerond, waarmee de collectie beter beschermd is voor de toekomst.

Objecten uit de munten- en penningencollectie zijn dit jaar opgenomen in twee tentoonstellingen samengesteld uit de brede verzameling van het KZGW. Deze in het Zeelandpaviljoen van de ZB Bibliotheek van Zeeland gehouden tentoonstellingen waren getiteld *Een neushoorn in het kanaal* met als thematiek de nieuwe sluis bij Terneuzen en *Geloof zonder dak*, met als thema verdwenen kerken in Zeeland.
Van augustus tot en met december heeft een stagiair van het University College Roosevelt gewerkt aan de collectie antieke munten.

Collectie Malacologie
Van de collectie van honorair conservator Freddy van Nieulande is er inmiddels een nagenoeg complete Excel-database gemaakt. Na een grondige controle van standplaats en nummer kan dit bestand worden geïmporteerd in de database van het Zeeuws Museum.

Honorair conservator Herman Nijhuis is volop bezig om de oude collectie uitheemse schelpen die genoemd worden in de catalogus van Y. Keijzer uit 1869 te (her)determineren en te (re)organiseren.

In het najaar hebben we helaas afscheid moeten nemen van honorair conservator Peter Moerdijk. Privéomstandigheden maakten dat hij zijn werkzaamheden moest beëindigen. Peter wordt erg gewaardeerd vanwege zijn kennis en enthousiasme en zal nu erg worden gemist.
Een wandelroute door Middelburg langs allerlei fossielen in natuursteen is digitaal beschikbaar gekomen op de website van het KZGW: https://kzgw.nl/nieuws/fossielenspeurtocht-middelburg-op-wetenschapsplatform/

Overige Naturalia
Honorair conservator Heerebout rondde de inventarisatie van de overige naturalia af, met uitzondering van de eieren. Daaraan wordt nog gewerkt. Aangezien sommige eitjes zo klein zijn dat er geen volledig registratienummer (soms wel acht letters/cijfers) op geschreven kan worden, is in overleg met de registrator van het Zeeuws Museum besloten de eieren een eenvoudig cijfernummer te geven.

Hoewel de inventarisatie per soort en per ei nog niet compleet is, kunnen er wel al enige voorlopige resultaten weergegeven worden. In de vorige eeuw verdwenen er door bestrijding en ook door verdwijning van kleinschalige landschappen 21 broedvogelsoorten uit Zeeland (geelgors*, grauwe gors*, grauwe klauwier*, grote karekiet*, kemphaan*, kleine barmsijs, kuifleeuwerik, matkop, paapje*, tapuit*, watersnip* en woudaap). Zij keerden niet terug.
Van deze 21 soorten zijn (tot eind 2024) van dertien soorten vogels eieren aanwezig in de collectie. Het is duidelijk de deze collectie eieren daarmee een belangrijke documentaire waarde heeft. Van de in de vorige eeuw verder verdwenen broedvogels (aalscholver*, boomleeuwerik*, boomvalk, kwak, lepelaar, ooievaar*, raaf*, roek*, sperwer) zijn er inmiddels negen soorten weer teruggekeerd. Deze terugkeer is het gevolg van de toegenomen bescherming en ook door een ouder wordend bosbestand in Zeeland. De broedvogels van het kleinschalige landschap bleven weg. De eieren van de teruggekeerde vogels behoren tot de oude collectie; het is feitelijk onmogelijk op legale wijze nu nog eieren te verzamelen.
*= eieren in de collectie aanwezig.

In het verslagjaar werd ook de kleine collectie reptielen geïnventariseerd. Rond het jaar 1879 (catalogus De Man) bevonden zich circa 120 items in de collectie. Hiervan is veel verloren gegaan; op dit moment resteert nog slechts een kleine twintig procent. Daaronder vallen bijvoorbeeld een paar karetschildpadden en een stukje van de hoornlaag van het schild van deze soort. De hoornlaag werd toegepast in de meubelmakerij als fineer bij inlegwerk (maquetterie) en ook als materiaal zoals brillenkokers, kammen en sigarenkokers.
Een onderzoek naar de ontwikkeling en overlast door Sargassowier door Dr. Stacy Krueger-Hadfield van het Virginia Institute of Marine Science is op niets uitgelopen. Het opgestuurde (en inmiddels weer retour ontvangen stukje Sargassowier van 1773 uit de KZGW-collectie zou hiertoe bijdragen. Opgegeven reden: onvoldoende tijd.

Archeologie
Op 17 mei heeft honorair conservator Feldbrugge het Rijksmuseum voor Oudheden (RMO) in Leiden bezocht voor een onderzoek aan een viertal bronstijdartefacten uit het museumdepot, met name de bloedzuigerfibula G3271-02, de geoogde knopspeld G3271-04, de pijlpunt G3271-03 en de lanspunt G3271-01. Deze voorwerpen zijn alle in de eerste helft van de twintigste eeuw op Schouwen gevonden. Op verzoek van de Universiteiten van Groningen en Leiden en het RMO is de samenstelling van het brons van deze voorwerpen onderzocht. De fibula is onderworpen aan een ablatietest, de drie andere artefacten zijn met de XRF-scanner onderzocht. Dit onderzoek heeft tot doel bij te dragen aan een overzicht met verbeterde datering van alle bronstijdartefacten die in Nederland gevonden zijn. De resultaten zijn nog niet bekend.

Naast onderzoek wordt verder gewerkt aan een verbeterde inventarisatie en determinatie van de collectie archeologie van het Genootschap, waarvan zich een deel bij Erfgoed Zeeland bevindt en een deel in het Zeeuws Museum.

Aankopen

Bijzondere aankoop

Tijdens de voorbereidingen op de tentoonstelling *Bodemjuweeltjes* (opent in juni 2025) kwamen we via het PAN (Portable Antiquities of the Netherlands) in contact met een detectoramateur die enkele jaren eerder in de gemeente Veere een bijzondere vondst had gedaan. Het betrof een gouden kruishanger uit de late middeleeuwen (ca. 1150-1300). Het kleinood is 3 cm hoog en 2,4 cm breed en is vrij zeldzaam, want tot deze vondst waren er slechts veertien andere exemplaren bekend. Het is de eerste van dit type kruishanger dat in Zeeland is gevonden; eerder zijn in Noord-Nederland (Groningen en Friesland) drie vergelijkbare hangers aangetroffen. De andere vergelijkbare kruishangers zijn onder meer in Denemarken en in het zuiden van Zweden gevonden, maar er zijn ook exemplaren bekend van verder weg; van Bosra in Syrië tot Novgorod in Rusland en in Sutton St. Edmund in Engeland. (Informatie afkomstig uit Rogier Kruisman, Op zoek naar de bron, in: *Hervonden Stad en Land* 2021: 92-99)

- Massief gouden kruishanger, vindplaats Veere. 11e-12e eeuw (goud)
- J.F. ten Klooster, landschap met schorren, na 1913 (papier en inkt), havengezicht, na 1913 (papier en inkt)
- Reimond Kimpe, Vliegshow boven Middelburg, 1932 (olieverf op doek)
- Willem F.A.I. Vaarzon Morel, Lezende echtgenote van de schilder, ca. 1915 (olieverf op doek op board)
- Diverse werken van Jan van Munster, William Verstraeten en Marinus Boezem
- Ex-Libris verzamelalbum met drukwerk van graficus Cor de Wolff, 1938-1963 (papier en inkt)
- Songsamnoung, Embroidered 'BORO' Black Beanie, 2023-2024 (acryl en wol)

Schenkingen

Bijzondere schenking

In het kader van *eenZM* werken we al enige tijd samen met Zeeuwse lhbtqia+ ers die deel uitmaken van een gekozen familie. In gesprekken horen we regelmatig dat mensen uit deze gemeenschap queerpersonen en hun verhalen en familievormen graag gerepresenteerd willen zien in het museum. Om daaraan tegemoet te komen nemen we ons voor om onze collectie door te nemen op zoek naar (mogelijk verborgen) queerverhalen. Het aanbod tot schenking van de Defares Collection uit Amsterdam van het werk Gezin uit 1960 van de Zeeuwse kunstenaar Jan Peter Muilwijk hebben we dan ook in dank aangenomen. Vermoedelijk laat dit werk een niet-traditionele gezinssamenstelling zien. Dit maakt het voor ons interessant om in de collectie op te nemen.

Overzicht van ontvangen schenkingen:

- Bruine Axelse beuk met rood, bruin en zwart kralenwerk. Particuliere schenking, Leiden.
- Vaandels “Medioburghum” en “Veere Walacra” (metaal en textiel). Dans- en Folkloregroep Medioburghum-Walacra, Vlissingen.
- Johannes Hendrikus Dam, Mosselhaventje in Yerseke, 1946 (waterverf op karton). Particuliere schenking, Bergen op Zoom.
- Carl Heinz Davenza Tillmanns, Haven van Veere met vissen, 1959 en Veere, 1959 (olieverf op doek). Particuliere schenking, Rijnstaterwoude.
- Collectie van ruim 80 kapmessen gebruikt op een tuinderij, 1945-2000 (hout en metaal). Particuliere schenking, Domburg.
- Cornelis Tevel, paar zilveren empire kandelaars op ovale voet met parelrand, ca. 1807-1809 (zilver). Particuliere schenking, 's-Gravenhage.
- Groot zilveren mes met paardje op het heft, 1810-1860, klein zilveren mes met hondje op het heft, 1810-1860 (zilver) en 14-kt filligrain gouden mannen broche van de Zeeuwse dracht, 1900-1940 (goud). Particuliere schenking, Amsterdam.
- Kletter- of kolenboerjasje van ribfluwelen stof met ritsjes, ca. 1946 (ribfluweel, metaal). Particuliere schenking, Utrecht.
- Joop van der Meer, fineer kostuum Huizen, fineer kostuum Nunspeet en fineer kostuum Beveland, allen met plateau’s, paspoppen en accessoires, 2023-2024 (hout fineer, textiel, kunststof). Schenking kunstenaar, Haarlem.
- Blik (van een stoffer en blik) met opschriften "Sempes Paratus” en “Sempes Tidelus", afkomstig van de familie Maas, woonachtig op de boerderij "Rustenpolder" in Vrouwenpolder, ca. 1900-1994 (koper). Particuliere schenking, Grijpskerke.
- William Verstraeten, Ibissen in Atlantis 11.000 V. Chr., 1987 (fotoafdruk en inkt); Mark X Camera, ca. 1980 (hout, metaal, kunststof); The space between: Westkapelle, ca. 1980 (fotoafdruk); 100-jarige kalender in luxe verpakking, 2013 (papier, hout, linnen, inkt); De toekomst van de tijd, catalogus van een totaalkunstwerk voor een hoogradioactief afval bewerking en opslaggebouw, exemplaar 1 van 10 gesigneerd, 2013 (papier en inkt); Metamorfose, 2003 - 2103, 2013 (fotoafdruk) en De toekomst van de tijd HABOG Werken 2003 - 2103 / 2013 - 2113, 2013 (papier en inkt). Particuliere schenking, Arnemuiden.
- Legpuzzel markt Middelburg, ca. 2000 (papier en inkt). Particuliere schenking, Adorp.
- Set Zuid-Bevelandse broekstukken, ca. 1900 (zilver). Juwelier Arends, Landsmeer.
- Pieternella Wilhelmina Daman, merklap, 1887 (linnen en katoen). Particuliere schenking, Bennekom.
- Kaarsenmakersbak, gevonden in Middelburg, ca. 1450 (Vlaams hoogversierd aardewerk). Particuliere schenking, Middelburg.
- Loret Karman, zeventien strengen wol, 2021 (wol); drie potten met verfstoffen, 2021 (natuurlijke materialen, glas); ring met 66 botanisch geverfde kleurstalen, 2021 (wol) en twee boeken met verfrecepten, 2021 (papier en wol). Schenking kunstenaar, Amsterdam.
- Slabberjanspel uit de familie Van Asperen, ca. 1940 (hout en verf). Particuliere schenking, Veere.
- Loek Grootjans, twee exemplaren van Board of Control - Selected Google Version, één ongenummerd, één genummerd 871/1000, 2007 (papier en inkt). Particuliere schenking, Veere.
- Gebreide onderbroek naar ontwerp van Club Geluk x Zeeman, met breinaald nog in het werk, 2024 (acryl, hout, papier, inkt en kunststof). Particuliere schenking, Middelburg.
- Jan Peter Muilwijk, Gezin, 1960 (pastel en papier). Schenking Defares Collectie, Amsterdam.
- Jan de Prentenknipper, Elia en de raven | David herder | Abrahams offer | Daniel in de leeuwenkuil, ca. 1850 (papier, potlood en waterverf). Particuliere schenking, Rotterdam.
- Granaten halssnoer met een gouden slot, vermaakt uit een armband en broche met een zetting van Zeeuwse knoopjes. Particuliere schenking, Londen (Verenigd Koninkrijk).

Bruiklenen

Op verschillende plaatsen is collectie in beheer van het Zeeuws Museum te zien, onder meer in de tentoonstellingen *Het Jaar 1000* van het Rijksmuseum van Oudheden, Leiden, *Jacoba van Heemskerck, Künstlerin der niederländischen Moderne in Kunst* in Museum Schwaan (D), *Het brievenproject van Joseph Willaert* in S.M.A.K. - Stedelijk Museum voor Actuele Kunst, Gent (B) en *'Uuttrokkers'* in Het Warenhuis Axel.
Behalve deze bruiklenen voor tijdelijke tentoonstellingen zijn ook collectiestukken te zien in semipermanente presentaties in onder meer Van Goghmuseum en Rijksmuseum in Amsterdam, Stadhuismuseum in Zierikzee en Roosevelt Informatiecentrum in Oud-Vossemeer.

Naast bruiklenen voor al eerder gestarte tentoonstellingen heeft het Zeeuws Museum in 2024 vele bruiklenen mogen ontvangen van particulieren en instellingen, zowel van binnen als van buiten Zeeland, voor de tentoonstellingen *HOTCHPOTCH*, *De omgekeerde wereld van Adriaen van de Venne*, *Heden van het slavernijverleden* en *DARN*.
In het digitale jaarverslag 2024 is een volledig overzicht van alle ingaande en uitgaande bruiklenen beschikbaar.

PRESENTATIES

Het Zeeuws Museum presenteert een deel van de eigen collecties aan het publiek in semipermanente tentoonstellingen. De (collectie)presentatie *Dit is Zeeland* (geopend in 2017) biedt een introductie op de Zeeuwse cultuur en vormt de ruggengraat van het museum. Voor verdieping op bepaalde thema's zoals Watersnood 1953, Bevrijding en Tweede Wereldoorlog, maritieme geschiedenis en streekgebonden geschiedenis worden bezoekers doorverwezen naar de andere Zeeuwse (thema)musea. Met *Dit is Zeeland* maken we de Zeeuwse identiteit en het verhaal van Zeeland (beter) zichtbaar, voelbaar en leesbaar.

HOTCHPOTCH
Modetentoonstelling Duran Lantink & Pennywafelhuis
22 april 2023 t/m 29 september 2024

Wat is anno 2023 de waarde en het toekomstperspectief van traditionele kleding? Dat is een vraag die het Zeeuws Museum al langer bezighoudt en nu voorlegt aan Duran Lantink. De internationaal bekende modeontwerper, bekend om de manier waarop hij gedragen kleding omtovert tot high-end catwalk looks, gaat ermee aan de slag. Via het Zeeuws Museum komt hij in contact met deelnemers van het Pennywafelhuis, een laagdrempelig sociaal-artistiek project in de Middelburgse wijk Dauwendaele, wat een thuisbasis vormt voor veelal nieuwe Zeeuwen. Wanneer Lantink en het Pennywafelhuis samenkomen, ontstaan er als vanzelf verrassende kruisbestuivingen. De designer deconstrueert en reconstrueert stukken uit de streekdracht, zij aan zij met deelnemers van het Pennywafelhuis. Het collectieve proces dat ontstaat leidt tot een ware *HOTCHPOTCH**, waarin Zeeuwse streekdracht verweven raakt met 'creatieven' uit diverse culturele tradities – allen thuis in hedendaags Zeeland – en ieders artistieke kwaliteiten een podium krijgen.

Niet alleen het begrip 'Zeeuws' krijgt in *HOTCHPOTCH* een hernieuwde invulling; ook materialen en technieken worden opnieuw toegepast. Door de herschikking van traditionele kleding en uitwisseling van creativiteit vindt er verduurzaming plaats; 'afdankertjes' worden tot kunst verheven en verouderde technieken vinden herwaardering. De deelnemers van het Pennywafelhuis zorgen hierbij, met eigen kennis en kunde, voor een onvoorzien en hoopvol perspectief.

Met belangrijke bijdragen van fotograaf Ari Versluis, kunstenaars fORMATS aND mECHANISMS en filmmaker Jip Mus is *HOTCHPOTCH* een waar visueel spektakel.
*Mengelmoes, hutspot, ratjetoe

DE OMGEKEERDE WERELD VAN ADRIAEN VAN DE VENNE
Grote overzichtstentoonstelling
30 september 2023 t/m 21 april 2024

Met trots presenteerde het Zeeuws Museum *De omgekeerde wereld van Adriaen van de Venne*, een grote overzichtstentoonstelling over de gelijknamige zeventiende-eeuwse kunstenaar. Hoewel zijn naam bij het grote publiek (nog) relatief onbekend is, kan hij worden gezien als een van de meest originele en veelzijdige kunstenaars van de Nederlandse zeventiende eeuw. Dit is de eerste keer dat een groot overzicht van zijn werk wordt getoond.

Van de Venne is een waar multitalent: hij schildert, dicht en ontwerpt prenten en boekillustraties. In zijn beeldende en literaire werk laat hij zich zien als een creatief, origineel en vooral ook humoristisch mens. Met zijn voorstellingen benadrukt hij graag hoe het niet hoort. Zijn carrière als kunstenaar begint rond 1614 in Middelburg, waar hij ruim tien jaar werkzaam is. Directe aanleiding voor deze tentoonstelling is het 400-jarig jubileum van het verschijnen van

de dichtbundel *Zeeusche Nachtegael*, een samenwerkingsproject van verschillende Zeeuwse dichters, waaronder Jacob Cats en Johan de Brune. Van de Venne heeft hieraan zowel in woord als in beeld een belangrijke bijdrage geleverd. In de tentoonstelling is de schoonheid en veelzijdigheid van het werk van Adriaen van de Venne te zien, maar ook inhoudelijk is het (weer) relevant. Hij leefde en werkte namelijk in een tijd die, net als de onze, grote maatschappelijke veranderingen en onrust doormaakte.

Het tentoonstellingsteam van het Zeeuws Museum is voor deze presentatie versterkt door gastconservator Edwin Buijsen, Van de Venne-kenner bij uitstek. Het Rijksmuseum, dat de belangrijkste Van de Venne-collectie ter wereld bezit, is als samenwerkend partner bij dit project betrokken en draagt een aantal cruciale bruiklenen bij aan de tentoonstelling. Daarnaast zijn werken uit grotere en kleinere (museale)instellingen en particuliere verzamelingen opgenomen uit binnen- en buitenland zoals Amsterdam Museum, Mauritshuis (Den Haag), Museum Kunst & Geschiedenis (Brussel), Museum voor Schone Kunsten Gent, Kurpfälzisches Museum Heidelberg, Hessisches Landesmuseum Darmstadt, Statens Museum for Kunst (Kopenhagen), de ZB Bibliotheek van Zeeland (Middelburg), het Zeeuws Archief (Middelburg) en particuliere collecties uit Duitsland, België, Nederland en Verenigd Koninkrijk.
Voor het wetenschappelijk onderzoek voor deze tentoonstelling is nauw samengewerkt met onder andere het RKD-Nederlands Instituut voor Kunstgeschiedenis.

HEDEN VAN HET SLAVERNIJVERLEDEN
25 mei 2024 t/m 18 mei 2025
Actuele erfenissen van slavernij en kolonialisme

Het is ruim 160 jaar geleden dat slavernij is afgeschaft maar de ongelijke raciale verhoudingen die in honderden jaren zijn opgebouwd, zijn niet vanzelf verdwenen. Is de relatie tussen het slavernijverleden en het heden voor veel witte Nederlanders niet helder, voor de meeste zwarte Nederlanders is de link met ongelijkheid, racisme en discriminatie pijnlijk duidelijk. In deze tentoonstelling stellen we de vragen: Wat is ons gedeelde slavernijverleden? Hoe gaan we er tegenwoordig mee om? En hoe kunnen we een gemeenschappelijke toekomst maken? Dit doen we aan de hand van historische objecten, kunstwerken en interviews met wetenschappers en andere deskundigen.

Het Zeeuws Museum neemt *Heden van het slavernijverleden* over van het Wereldmuseum. Het gebruikt de presentatie om met experts en publiek te onderzoeken hoe verhalen over de Zeeuwse rol in de slavernij en koloniale geschiedenis in de toekomst kunnen worden toegevoegd aan de tentoonstelling *Dit is Zeeland*. De versie van het Wereldmuseum is uitgebreid met een aantal Zeeuwse stukken zoals de documentaire *Kom* (2023) van Zeus Hoenderop. Deze film laat het proces rondom het plaatsen van het slavernijmonument in Vlissingen zien. Ook keren de originele protestborden van de Black Lives Matter-demonstratie in 2020 in Middelburg terug naar het Abdijplein. Het is een bruikleen van het Rijksmuseum die de hele reeks heeft opgenomen in de collectie. De installatie *White Hand* (2008) van Remy Jungerman komt uit de eigen collectie. Het werk is aangekocht door het Zeeuws Museum naar aanleiding van zijn tentoonstelling *Heimwee* in 2008.

In *Heden van het slavernijverleden* is ook ‘spoken word’ van Onias Landveld en Dorothy Blokland, zijn er interviews met Karwan Fatah-Black, Marian Markelo, Amade M'charek en Gloria Wekker en films van Elizeth Labega, Jean Hellweg en Wijnand Stomp.

CARGAZOEN, ARMAZOEN, RETOUREN
Draden van ons Nederlandse slavernijverleden
Zeeuws Museum en diverse locaties in Zeeland
25 mei 2024 t/m 18 mei 2025

Tegelijkertijd met de presentatie *Heden van het slavernijverleden* start de Zeeuwse editie van het handwerkproject *Draden van ons Nederlandse slavernijverleden*. In werkplaatsen in heel Zeeland wordt samengewerkt aan een driedelig wandkleed. Iedereen mag meedoen. De werkplaats in het Zeeuws Museum maakt onderdeel uit van *Heden van het slavernijverleden*. Het ontstaan van het wandkleed is te volgen in het Maritiem muZEEum in Vlissingen. Als het tapijt af is, zal het een rondreis maken door de provincie.

Kunstenaar Liesbeth Labeur maakt het ontwerp. Inhoudelijk heeft zij zich gebaseerd op de driehoekshandel waarvan een uniek handelsarchief in het Zeeuws Archief bewaard wordt. Om naast dit economische perspectief ook andere perspectieven en verhalen te verwerken, betrekt de kunstenaar nazaten van tot slaaf gemaakte mensen bij het ontwerpproces. In de drie delen van het wandtapijt staan drie reizen centraal: die met *Cargazoen, Armazoen, Retouren*. Cargazoen is de lading koopwaar op het schip vanuit Middelburg of Vlissingen naar Afrika die werd geruild voor tot slaaf gemaakte mensen. Als Armazoen werden ze naar het Caribisch gebied gebracht, waar ze gedwongen werden zonder betaling te werken op verschillende plantages. De lading Retouren bestond uit de verbouwde producten die weer naar Zeeland werden verscheept.

Draden van ons Nederlandse slavernijverleden is een landelijk initiatief van Stichting Villa Maecenatis. Deelnemende partners naast het Zeeuws Museum zijn: Discriminatie.nl Zeeland, Keti Koti Zeeland, Maritiem MuZEEum Zeeland, ZB Bibliotheek van Zeeland en Zeeuws Archief in samenwerking met Four Freedoms Door het Jaar Heen.

DARN
30 nov 2024 t/m 25 jan 2026

Op 30 november opende in het Zeeuws Museum de nieuwe modetentoonstelling *DARN*. Je kent dit Engelse woord misschien als verwensing maar het betekent ook ‘gestopt gat in kleding’. Want, verdorie, wat doe je met een gat in je lievelingsbroek of -trui: je repareert het! Vertrekkend vanuit de verzameling merklappen en eindeloos verstelde hemden uit de textielcollectie van het museum, laat deze tentoonstelling de schoonheid van het betere herstelwerk zien én de emoties die ermee samengaan. Een paar eeuwen lang zijn de lessen borduur- en stopwerk de belangrijkste in het meisjesonderwijs. De steken moeten tot in perfectie worden uitgevoerd, iedere keer opnieuw. Als je naar de oefenlappen kijkt, krijg je bewondering voor de jonge maaksters en realiseer je je hoeveel bloed, zweet en tranen erin zitten. De kunst van het herstellen raakt in de vergetelheid door welvaart en de komst van ‘fast fashion’. Er zijn hele generaties die nog geen knoop kunnen aannaaien. Inmiddels is zelf kleding maken en repareren weer helemaal ‘hot’. Opvallend veel hedendaagse modeontwerpers en kunstenaars halen inspiratie uit ‘ouderwets’ brei-, haak- en stopwerk en passen het toe in hun creaties. Dat op deze manier met je handen bezig zijn ook van therapeutische waarde is, zie je aan objecten gemaakt door mensen in geestesnood. Binnen de muren van een psychiatrische instelling vinden ze in het handwerken troost, therapie maar ook een vorm van protest.

DARN biedt een podium aan jonge talenten als modeontwerper Bastiaan Reijnen (ArtEZ, Arnhem, lichting 2023) en kunstenaars Wolfgang Tant en Elvira Mulkay (beide KASK, Gent, lichting 2024). Modeontwerper en kunstenaar Rianne de Witte is sinds de tentoonstelling *Rood* in 2008 een bekende van het Zeeuws Museum. Haar zogenaamde *Littekenlap* past naadloos in *DARN*. Bijzonder detail is dat er ook werk van haar moeder, Mien de Witte-Verhage te zien is. Dankzij een bruikleen van Museum Arnhem is het werk *Liggend paar* van Barbara Polderman toegevoegd. Ook het MoMu in Antwerpen heeft een aantal bijzondere stukken aan ons

uitgeleend. Feministisch handwerkinitiatief Club Geluk neemt je mee in een vrolijke, sensuele brei-, borduur- en haakwereld waarin de rol van de vrouw vooral die van zichzelf is.

Werkplaats
Welkom in de Werkplaats van het Zeeuws Museum: een plek waar je wordt uitgenodigd om aan te schuiven en heel praktisch aan de slag te gaan met de thema's die in onze modezalen worden uitgelicht. De Werkplaats is er speciaal voor jou: een hands-on ruimte om te ontdekken, ontmoeten, experimenteren en reflecteren. Daarnaast bewaren we hier het werk dat bezoekers samen hebben gecreëerd en aan het museum hebben nagelaten.

Tijdens de tentoonstelling *DARN* vind je hier *Littekenlap*, een project van Rianne de Witte dat tot leven komt door jouw bijdrage. Met naald en draad kun je - in alle rust - zelf een litteken achterlaten. Elke steek, draad en vorm draagt jouw verhaal. Het verzoek is om geen letters of cijfers te gebruiken, maar je intuïtief te laten leiden door wat een litteken voor jou betekent: een herinnering, breuk, verbinding, vraag, gedachte en/of teken van groei. Perfectie of technische kunde zijn niet nodig - zorg bij het aanbrengen van je litteken enkel voor een hechting.

Het werk van Rianne de Witte is een reactie op sociale ongelijkheid, milieuproblematiek, de vervuilende mode-industrie en onze genormaliseerde wegwerpconsumptie. Met *Littekenlap* nodigt ze je uit ook stil te staan bij de destructieve sporen die de mode-industrie achterlaat op onze planeet en in de samenleving. Je bent welkom om je ideeën en gevoelens te delen - door in gesprek te gaan met medebezoekers of een persoonlijke gedachte achter te laten in de reflectiehoek.
"Littekens zijn meer dan tekenen van pijn en verlies; ze vormen samen geschiedschrijving en dragen herinneringen en mogelijkheden in zich. Door ze met naald en draad vorm te geven, werken we aan een netwerk van verbinding en wederopbouw. De collectieve handeling verbindt hoofd, hart en handen – een zoektocht naar balans, veerkracht en regeneratie. Hier ligt de essentie van Littekenlap: de kracht om onze kwetsbaarheid te omarmen en hoop te vinden voor de toekomst." - Rianne de Witte

PROGRAMMA

Het Zeeuws Museum vervult een verbindende rol tussen huidige en nieuwe generaties bewoners en bezoekers van Zeeland en het erfgoed van Zeeland. Door samen te werken met onder andere onderwijs, culturele en maatschappelijke instellingen, kunstenaars en het bedrijfsleven, zowel binnen als buiten Zeeland, zoekt het museum naar duurzame manieren om deze verbinding te realiseren en te behouden. Hierbij worden nieuwe perspectieven en context geboden die het maatschappelijk debat over actuele onderwerpen stimuleren.

Nieuwe balans
Dit jaar is gedachtegoed van het zeventiende-eeuwse Nederland onder de aandacht gebracht van bezoekers en deelnemers van de verdiepings- en educatieve programma's aan de hand van de schilder- en dichtwerken van Adriaen van de Venne. Later dit jaar werd het slavernijverleden van Zeeland en Nederland belicht. Uit reacties van het publiek blijkt dat de meeste bezoekers weinig kennis hebben van dit slavernijverleden. De zeventiende eeuw van Van de Venne was een onrustige politieke tijd. Het jaar 2024 was dat in zekere zin ook en er zijn diverse paralellen te trekken. Ook nu zijn we net als in de zeventiende eeuw op zoek naar een nieuwe balans. Met dit voor ogen zetten we ook dit jaar onze collectie en sociaal maatschappelijke werken van kunstenaars in bij het zoeken naar een (nieuwe) gemeenschappelijke toekomst. Een museum is dan ook een prachtige plek om met elkaar het verleden in ogenschouw te nemen, na te denken over het heden en samen richting te geven aan 'die veerkrachtige samenleving waarin iedereen ertoe doet'.

Verdiepingsprogramma bij *De omgekeerde wereld van Adriaen van de Venne*
Dichtfestijn
Op 26 januari 2024 resulteert de samenwerking met de ZB Bibliotheek van Zeeland in een geslaagde middag getiteld 'Dichtfestijn' met optredens van verschillende literaire personen en dichters in Zeeland. Zij reflecteren op het literaire werk van de zeventiende eeuw en op het werk van Jacob Cats en Adriaen van de Venne in het bijzonder. En uiteraard is er ook veel nieuw werk te beluisteren.
Dichtwerk
De optredens van 'Dichtfestijn' zijn deels aanleiding voor de derde (en laatste) educatieve publicatie over het werk van Adriaen van de Venne. DICHTWERK is gerealiseerd in het voorjaar van 2024. De twee andere publicaties TEKENWERK en DENKWERK zijn reeds in 2023 gerealiseerd.
Het verdiepingsprogramma bij de tentoonstelling loopt ook de eerste maanden van 2024 door. Er is 'verhaal op zaal' met een bijzondere vertelling door verschillende kennisexperts waaronder Ad Leerintveld op 19 januari, Jos Beerens op 9 februari en Edwin Buijsen op 15 maart.

ZM Tekenen
De workshops voor ZM Tekenen met kunstenaars, die worden gehouden op de zondagen tijdens de Kunst en Cultuurroute krijgen een vervolg met de workshop 'ZM Tekenen met iPad' met kunstenares Nanda Runge en met de workshop 'Oplichten' door kunstenares Liesbeth Labeur.

<u>Onderwijs</u>
De medewerkers educatie zijn betrokken bij de verschillende museale programma's voor leerlingen van het basis- en het voortgezet onderwijs. Er zijn gastlessen op school van ZM in de school en in de maand mei worden programma's op zaal getest voor kleuters en middenbouw. Voor de uitvoering van de scholenprogramma's zijn we, na een open werving in het voorjaar,

nieuwe overeenkomsten aangegaan met meerdere museumdocenten (zzp'ers). Daarnaast is ingezet op de samenwerking met diverse cultuureducatiecentra zoals Cultuurpunt Walcheren en KCE Oosterschelderegio.

Educatie in het Zeeuws Museum 'daagt uit'!
Voor de twee vaste medewerkers educatie en alle freelance medewerkers die rondleidingen en activiteiten mogelijk maken en ook voor de vrijwilligers en projectmedewerkers die de bijzondere publieksprogramma's initiëren zijn alle vier uitgangspunten van de visie van het Zeeuws Museum van belang: ZM verwelkomt, ZM ontmoet, ZM daagt uit en ZM brengt tot bloei van even grote waarde en gelijk belang. Moet er gekozen worden dan gaan we voor ZM daagt uit!

Combinatiebezoek ZM x Provinciespel
Voor SCALDA met MBO-groepen uit Terneuzen, Goes en Middelburg zijn er rondleidingen door het museum in combinatie met het Provinciespel. Dit dagvullend programma, mede mogelijk gemaakt door de Provincie Zeeland, omvat het spelen van het Provinciespel (kennismaken met politiek en democratie) in de Statenzaal van de Provincie Zeeland en een educatieve rondleiding in het Zeeuws Museum en door de Abdij. Het is een ontmoeting tussen het museum, jongeren, Zeeland, politiek en cultuur. Tijdens het bezoek leren de mbo-studenten meer over de geschiedenis van Zeeland en de Abdij. Daarnaast staan ze stil bij de invloed van het verleden op het heden, hoe de jongeren zich verhouden tot Zeeland en wat er voor nodig is om deze provincie en de wereld leefbaar te houden. We verwelkomen in totaal 205 studenten uit diverse (taal)klassen van Scalda.

De Vrolijkheid
De samenwerking met De Vrolijkheid Middelburg wordt dit jaar structureel. Stichting De Vrolijkheid organiseert creatieve workshops en kunstzinnige activiteiten op Nederlandse asielzoekerscentra. Ze richten zich op kinderen, tieners en jongeren. In februari bezoekt een groep kinderen (6-12 jaar) en een groep jongeren (12 jaar en ouder) van het AZC Middelburg het Zeeuws Museum voor een nieuw, aangepast programma. Onder begeleiding van een medewerker educatie en volwassen bewoners van het AZC (als tolk) ontdekken ze het museum en de collectie in *Dit is Zeeland*. Het programma met de jongeren leidt tot bijzondere (meertalige) gesprekken over familie, heldendaden, kunst, eenzaamheid en uitdagingen. In de aansluitende tekenworkshop is er tijd om het bezoek te verdiepen en wordt er gepraat, gelachen en getekend. De Vrolijkheid krijgt na het bezoek materiaal aangereikt om in het AZC te gebruiken. De jongeren van het AZC voelen zich welkom en bezoeken het Zeeuws Museum daarna ook zelfstandig (onder begeleiding van De Vrolijkheid). Het programma voor deze jongeren (van 12 jaar en ouder) is zodoende succesvol gebleken en wordt nu tweemaal per jaar samen met De Vrolijkheid gerealiseerd.

Petje af
Petje af is een landelijke stichting die streeft naar gelijke kansen voor alle kinderen in Nederland zodat zij kunnen opgroeien tot bewuste, zelfstandige personen die vanuit hun talenten actief bijdragen aan de maatschappij. De activiteiten van de stichting zijn gericht op kinderen van 9-14 jaar. De doelstellingen van Petje af en het Zeeuws Museum sluiten goed op elkaar aan. De gedachte achter de werkbezoeken aan bedrijven en instellingen is dat "je niet kunt worden wat je niet kent". Daarom biedt het Zeeuws Museum in januari en februari op 3 zondagen een inkijk in het museum. Na een eerste kennismaking van directeur Marjan Ruiter met de leerlingen en begeleiders in Goes volgen twee bijeenkomsten in Middelburg. Tijdens de eerste sessie maken

de kinderen kennis met het museum. De laatste week ontvangen de leerlingen hun ouders en broers en zussen en leiden deze rond in het museum.

Gratis toegang
Om de drempel voor bezoek zo laag mogelijk te maken hebben alle jongeren tot en met achttien jaar en studenten van het University College Roosevelt, HZ en Scalda gratis toegang. Overige schoolgroepen en studenten ontvangen 50 procent korting op de entree tot het museum.

Twee Zeeuwse studenten hebben onder begeleiding van de medewerkers van de afdeling Collectie een bijzondere studieverzameling ammonieten en nautiloiden schoongemaakt, gefotografeerd en geregistreerd.

Stichting KUBES (Kunst en cultuur voor blinden en slechtzienden) heeft begin september Zeeland aangedaan. Meer dan 30 leden bezochten samen verschillende musea, waaronder het Zeeuws Museum.

eenZM
2024 is het vierde en tevens laatste jaar van de vierjarige periode (2021 - 2024) waarin we deelnemen aan de regionale basisinfrastructuur (bis). Dankzij deze rijkssubsidie hebben we een experimenteel programma kunnen ontwikkelen waarin we kunst en erfgoed inzetten om gevoelens van eenzaamheid in de samenleving zowel te verminderen als ook te normaliseren, dus zichtbaar en bespreekbaar te maken omdat ze nou eenmaal bij het leven horen.
In juli oordeelt de Raad voor Cultuur op basis van een nieuwe aanvraag dat we nog een periode van vier jaar in de bis worden toegelaten om ons programma *eenZM* verder te verdiepen. Met het oog op deze verlenging werken we er als organisatie aan om de sociale programmering van *eenZM* meer te integreren in de organisatiestructuur en onze werkzaamheden. (https://www.raadvoorcultuur.nl/documenten/adviezen/2020/06/04/musea)
We hebben met De Vrolijkheid en met een netwerk van Italiaanse musea een vorm gevonden om ons partnerschap te verduurzamen. In het project *Draden van ons Nederlandse Slavernijverleden* hebben we een aantal nieuwe partners gevonden. In het kader van dit laatste programma hebben we voor het eerst onze mobiele studio ZM KEET ingezet en uitgetest. Met de ZM KEET hopen we vaker moeilijk bereikbare gebieden te bereiken met onze programmering.

Projecten en impactonderzoek
MuseumNext
In januari 2024 verzorgden we een presentatie op de online internationale 'Museums, Health & Well-Being' conferentie van MuseumNext. Tijdens dit evenement met toehoorders vanuit allerlei landen komen succesvolle museumprojecten rondom een specifiek thema aan bod. Ruim 550 museummedewerkers en andere geïnteresseerden namen deel. Wij vertelden over het sociale programma bij de tentoonstelling *protest processie parade* en over onze samenwerking met kunstenaar Aram Han Sifuentes en haar Protest Banner Lending Library. We bespraken hoe we aan de hand van kunst samenwerkten met mensen die zich boos, gefrustreerd of machteloos alleen voelden staan in hun roep om verandering. In juni 2024 werd onze bijzondere samenwerking ook uitvoerig besproken en gepresenteerd door Aram Han Sifuentes tijdens de MuseumNext 'Live Conference' in Londen, Verenigd Koninkrijk. Hier namen ook vier collega's van het Zeeuws Museum aan deel.

ZM KEET
Tijdens de opening van *Heden van het slavernijverleden* gaat de ZM KEET in première. Rapper Cyxs opent op het podium van de ZM KEET de tentoonstelling met een krachtige voordracht. De mobiele werk- en ontmoetingsplek is later in het jaar ook te vinden op het Film by the Sea Festival. Bezoekers van het festival worden uitgenodigd om een kopje thee te drinken en een bijdrage te leveren aan het wandkleed *CARGAZOEN, ARMAZOEN, RETOUREN*.

Zeeuws Museum x Museum Plus Bus op locatie
Door aangescherpte brandveiligheidseisen zijn de bezoeken van de Museum Plus Bus aan het Zeeuws Museum vanaf 2024 niet meer mogelijk. Het genoodzaakt stopzetten van de fijne samenwerking was een teleurstelling voor beide partijen, maar leidde na goede afstemming vrijwel direct tot een nieuw experimenteel project: ZM X MPB op locatie.
Met objecten en afbeeldingen rondom het thema ZEE bezocht een museumdocent van het Zeeuws Museum woonzorglocaties in de provincie Zeeland. De oproep om je aan te melden voor deelname aan het programma werd door de Museum Plus Bus onder reeds ingeschreven groepen uitgezet en binnen enkele dagen waren de beschikbare plekken voor de zomer van 2024 vergeven. De museumdocent bezocht de locatie gedurende één uur en wisselde af tussen het geven van uitleg, actief meedoen en een gesprek voeren aan de hand van (afbeeldingen van) objecten uit de museumcollectie. De deelnemers maakten daarnaast zelf een tapijtje van schelpen.
Ruim 100 ouderen en zorgmedewerkers deden mee aan ZM X MPB. In de vragenlijst na afloop gaf bijna twee derde van de deelnemers aan graag een museum te willen bezoeken, maar dit vanwege ziekte of lichamelijke beperkingen niet te kunnen. Dit benadrukt het belang van museumbezoek op locatie. Ons streven is dit programma te blijven aanbieden.

Take pArt
In November 2023 namen we deel aan een internationale uitwisseling naar Italië op uitnodiging van Musei Toscani per l'Alzheimer. We ontwikkelden samen een nieuw museumprogramma voor mensen met dementie en hun mantelzorgers. Dit programma hebben we in 2024 in het Zeeuws Museum gerealiseerd in samenwerking met een dagbestedingslocatie van zorgorganisatie Amarijn in Vlissingen. We ontvingen een groep van zeven mensen met dementie en hun zeven mantelzorgers vijf keer twee uur lang in het museum. Het project was gericht op het versterken van de onderlinge relatie en ging gepaard met een grootschalig internationaal impactonderzoek onder meer dan twintig musea. Take pArt zal in 2025 vervolgd worden met nieuwe groepen.

Museums and Wellbeing
In November 2024 was er wederom een internationale uitwisseling met Musei Toscani per l'Alzheimer in Italië. Dit leidde tot de ontwikkeling van een nieuw project *Museums and Wellbeing*, ditmaal samen met het Museum van de Geest, het Van Abbemuseum en museum Singer Laren, dat in 2025 uitgevoerd zal worden. Dit programma richt zich op het ondersteunen van zorgmedewerkers en mantelzorgers.

Gekozen Familie
In juni is het Zeeuws Museum samen met beeldend kunstenaar Marcel de Buck te vinden op de Queer Cheer Party in de Vleeshal in Middelburg. Dit evenement is georganiseerd door de queergemeenschap uit Zeeland. De 'photobooth' van Marcel is druk bezocht en we maken zo kennis met de vele feestgangers.

Netwerkbijeenkomst Landelijke Coalitie tegen Eenzaamheid
Tijdens de netwerkbijeenkomst van de Landelijke Coalitie tegen Eenzaamheid delen wij onze ervaringen met het ontwikkelen en uitvoeren van programma's rondom het bespreekbaar maken en omgaan met eenzaamheid. Dit jaar worden wij officieel coalitiepartners. Onze ervaringen worden enthousiast ontvangen en we leggen nieuwe contacten.

Publieksdagen
Tijdens de publieksdagen is het museum voor iedereen gratis te bezoeken, met als doel de toegankelijkheid te vergroten en de drempel te verlagen. In 2024 vonden de publieksdagen plaats tijdens Open Monumentenweekend (14 september) en tijdens de opening van nieuwe presentaties. Dit jaar zijn dat 25 mei voor *Heden van het slavernijverleden* en 30 november voor *DARN*.

Museumweek
Tijdens de museumweek in April zijn er verhalen op zaal in het Zeeuws Museum en in de tentoonstelling *De omgekeerde wereld van Adriaen van de Venne*. Tijdens het laatste weekend van *De omgekeerde wereld* zijn er workshops ZM Tekenen door kunstenaars. De kunstenaars kijken allen met een eigen blik naar de tentoonstelling en delen die met de bezoekers.

Opening Heden van het slavernijverleden
Tijdens de opening van *Heden van het slavernijverleden* is er een optreden van rapper Cykz en wordt een verhaal op zaal gehouden door leden van de werkgroep Koloniaal en Slavernij verleden en museumdocenten. Tevens zijn er verschillende performances op het Abdijplein, workshops hoofddoek vouwen, een kinderworkshop 'Leer je eigen naam schrijven in het Afákaschrift' en een optreden van de Caribische GDFL Brassband. De ZM Keet staat voor het eerst in nieuwe outfit en met podium midden op het Abdijplein.
Overal in het Zeeuws Museum zijn UCR-studenten bezig met brei- en haakwerk en andere textiele technieken zoals patroon tekenen. In de werkplaats worden bezoekers uitgenodigd om littekens te borduren op de *Littekenlap* van kunstenares en ontwerpster Rianne de Witte. Dit is aanleiding voor mooie en soms emotionele gesprekken met bezoekers.

Open Monumentenweekend
Tijdens Open Monumentenweekend vertellen rondleiders van het Zeeuws Museum in de presentatie *Heden van het slavernijverleden* over de collectie. Lucia Menig gaat met bezoekers in gesprek en deelt met hen korte persoonlijke verhalen, gerelateerd aan eigen ervaringen en positie rondom het thema slavernijverleden.

N8vdN8
In het laatste weekend van oktober is het weer N8vdN8 Middelburg. Op het Abdijplein is de programmering dit jaar in handen van de organisatie van de N8vdN8. Het Zeeuws Museum opent haar deuren voor een N8 in het museum. Ons programma geeft aandacht aan de presentatie *Heden van het slavernijverleden*, bezoekers kunnen gratis het museum ontdekken en er zijn diverse activiteiten en optredens verspreid door het museum.

Onsite en online bezoek

Onsite bezoekcijfers

In 2024 ontvingen wij 45.452 bezoekers. Dit is inclusief de bezoekers op locatie. Het jaar verliep volgens verwachting met veel bezoekers in de zomermaanden. Het aantal is in lijn met de verwachting lager dan vorig jaar, doordat zowel met de komst van de *Vaandeldrager* van Rembrandt en de Van de Venne-tentoonstelling extra bezoek werd ontvangen. Daarnaast is het aantal bezoekers op locatie lager dan vorig jaar, doordat we besloten dit jaar de N8vdN8 alleen in het museum te organiseren en niet langer ook op het Abdijplein.

Online cijfers

De online bezoekcijfers zijn redelijk constant en ontwikkelen zich conform de verwachting. Er zijn in 2024 geen grote publiekstrekkers georganiseerd en we zijn dan ook tevreden met de consolidatie van de groei die we in 2023 hebben gerealiseerd. Ook het aantal clicks via Adwords/Google Ads is constant gebleven.

Hieronder een overzicht van de aantallen volgers van de verschillende kanalen, met tussen haakjes de aantallen van 2023.

Facebook	4994 volgers	(4.931)
X	10620 volgers	(10949)
Instagram	4111 volgers	(3809)
Linkedin	1492 volgers	(1302)
Youtube	462 abonnees	(341)
Website views	147233	(150884)
Pinterest	1745	(1700)
Nieuwsbrief	4187	(4050)

FINANCIEEL VERSLAG

Het boekjaar werd afgesloten met een positief resultaat van € 64.123 Het positieve resultaat wordt met name veroorzaakt door een lagere toevoeging aan de voorziening groot onderhoud van €90.000, als gevolg van een stelselwijziging in de jaarrekening van 2023. Door deze wijziging zullen de huisvestings- en afschrijvingslasten in de toekomst hoger zijn en meer fluctueren.

De stijging van met name loon- en energiekosten zijn een bron van zorg. De indexering blijft al meerdere jaren achter bij de loon- en prijsontwikkeling. Met de provincie vindt daarom overleg plaats over een incidentele structurele verhoging van de subsidie met ingang van 2024 om dit probleem op te lossen.

De liquiditeits- en vermogenspositie zijn per balansdatum gezond. Per saldo werd € 18.435 onttrokken aan de bestemmingsreserves en € 82.558 toegevoegd aan eigen vermogen.
De organisatie heeft een gezonde financiële basis, maar blijft in hoge mate afhankelijk van subsidies- en fondsbijdragen.

Samenvatting van de jaarrekening 2024

	2024 werkelijk * € 1.000	2024 begroot * € 1.000	2023 werkelijk * € 1.000
Lasten:			
Personeel	2.198	2.187	2.121
Projecten	570	570	756
Huisvesting	710	709	652
Overige	347	372	426
	3.825	3.838	3.955
Baten:			
Subsidies en bijdragen	2.966	2.966	2.911
Projecten	404	404	523
Entreegelden	352	359	323
Overige	167	180	165
	3.889	3.909	3.922
Exploitatiesaldo	64	71	-33

Het financieel verslag is afgeleid van de jaarrekening 2024 met goedkeurende controleverklaring van Moore DRV.

Begroting 2025
De begroting voor 2025 is als volgt: *€ 1.000

Lasten:	
Personeel	2.306
Projecten	711
Huisvesting	824
Overige	454
	4.295
Baten:	
Subsidies en bijdragen	3.121
Projecten	546
Entreegelden	357
Overige	234
	4.258
Begroot exploitatietekort	-/-36

In de begroting 2025 is rekening gehouden met een incidentele structurele verhoging van de subsidie van de Provincie Zeeland van € 140.000. Het bedrag is aangevraagd maar nog niet toegezegd door de provincie. Het tekort wordt volledig gedekt door vrijval uit bestemmingsreserves.

Risico analyse
De risicoanalyse wordt jaarlijks geactualiseerd. Het eigen vermogen is voldoende om de financiële gevolgen van de voorziene risico's te dekken.
Ten opzichte van risico's wordt een voorzichtige houding aangenomen. Risico's worden waar mogelijk gemeden en door preventieve maatregelen beperkt. Daar waar bij het cultureel ondernemerschap behorende risico's worden aangegaan, wordt vooraf getoetst of de omvang van het eigen vermogen afdoende is ter dekking van deze risico's. Aan risico's waar sprake kan zijn van imagoschade wordt extra aandacht besteed. In onderstaande tabel worden de risico's weergegeven die mogelijk een grote impact kunnen hebben, alsmede de genomen maatregelen om de verschillende risico's te beheersen. De kans op het zich voordoen van de risico's is gebaseerd op een schatting aan de hand van ervaringen uit het verleden en bekende situaties bij andere organisaties.

Bij de analyse zien we ten opzichte van 2023 een stijgende trend voor risico's van cybercriminaliteit, gegevensverlies en uitval internet. Andere aandachtsgebieden zijn klimaatverandering, beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerde medewerkers en de loon- en prijsstijgingen.

Risico-categorie	Omschrijving risico	Kans x effect	Genomen maatregelen
Maatschappelijk / politiek / omgeving	Klimaatverandering: (wateroverlast en stormschade, binnenklimaat)	Hoog/ Midden	Preventie (bouwkundig en organisatorisch) en verzekering Optimaliseren klimaatbeheersing
Operationeel	Cybercriminaliteit, gegevensverlies en uitval internet Brand, inbraak en diefstal Organisatorisch: ziekteverzuim, krapte op arbeidsmarkt, bedrijfsongeval	Zeer hoog/ hoog Hoog/ Midden Hoog	Preventie (technisch en organisatorisch) Preventie (technisch en organisatorisch) en verzekering Preventieve zorg, organisatieontwikkeling, wervingsbeleid, verzuimbegeleiding verzekering, insourcing, registratie en analyse
Financieel	Online kansspelen verdringen VriendenLoterij Loon- en prijsstijgingen Energiecrisis, prijzen en netcongestie	Hoog Hoog Hoog	Flexibele schil personele inzet. Onderhouden van nauwe contacten en goede relaties met partners, onderzoek naar alternatieve inkomstenbronnen, verhogen prijzen Monitoring verbruik en piekvermogen, optimaliseren klimaatbeheer

Organisatie

Het Zeeuws Museum is een compacte organisatie. De vaste formatie bestaat uit circa achttien fte met daarnaast twee projectgebonden medewerkers (deeltijd). Verder dragen circa 50 vrijwilligers vrijwel dagelijks bij aan activiteiten in en om het museum. Dit varieert van werk aan de collectie tot bezoekbegeleiding in de Werkplaats en het museum. De flexibele schil van het museum bestaat uit museumdocenten, technische ondersteuning en tentoonstellingsbouwers.

Drie codes
Het Zeeuws Museum onderschrijft als organisatie drie codes, die op hun beurt adviseren en richtlijnen geven voor goed bestuur en toezicht, een professionele gedragscode bieden ten aanzien van arbeidsmarkt gerelateerde zaken en er op toezien dat de culturele en creatieve industrie meer inclusief wordt. Deze codes zijn: Governance Code Cultuur, Fair Practice Code en Code Diversiteit & Inclusie. Dit verslag is een samenvatting van en vormt een aanvulling op het verslag van 2023 en geeft daarnaast de wijzigingen weer.

Governance Code Cultuur
Principe 1
Het Zeeuws Museum past de Governance Code Cultuur 2019 toe in al zijn facetten. Het museum is missiegedreven en beschouwt cultureel ondernemen als het maximaliseren van de realisatie van de missie van het museum:

> Het Zeeuws Museum zet kunst en erfgoed in voor een veerkrachtige samenleving waarin iedereen er toe doet.

Onze missie realiseren wij via de volgende vier routes:

ZM VERWELKOMT
Iedereen mag meedoen.

ZM ONTMOET
Het ZM brengt mensen van verschillende achtergronden en generaties samen waarbij de collectie wordt ingezet als startpunt van de ontmoeting. Je komt zo in aanraking met andere perspectieven. Dat verruimt je blik en maakt je weerbaarder in een snel veranderende wereld.

ZM DAAGT UIT
Kunst en verbeelding kunnen helpen bij het zoeken naar een nieuwe gemeenschappelijke toekomst. Het ZM gebruikt daarvoor de collectie als inspiratiebron en zet de kennis, de technieken en verhalen achter de collectie in voor nieuwe ideeën en toepassingen.

ZM BRENGT TOT BLOEI
Je kunt het ZM inzetten als een hulpmiddel om je geest lenig te houden en je dagelijks leven te verrijken.

Principe 2
Het Zeeuws Museum past de principes en aanbevelingen van de Governance Code Cultuur 2019 toe. In 2024 heeft voor het laatst een statutenwijziging plaatsgevonden. In 2025 volgen een nieuw Directie- en Raad van toezicht-reglement en een Toezichtsvisie.

Principe 3
Alle mogelijke nevenfuncties van leden van de Raad van Toezicht en de directie worden in de Raad van Toezicht besproken. Er zijn geen belangenverstrengelingen geconstateerd. Leden van de Raad van Toezicht en hun bedrijven en de directie zullen geen betaalde diensten verrichten voor het museum. Op deze regel zijn geen afwijkingen geconstateerd.

Principe 4
Vanuit het oogpunt van transparantie staan op de website van het Zeeuws Museum zowel het Reglement voor de Raad van Toezicht als het Directiereglement. Deze zullen in 2025 aangepast worden naar aanleiding van de statutenwijziging.

Samen met de Raad van Toezicht zijn voor de stichting kritische succesindicatoren geformuleerd, onderverdeeld in kerntaken en 'de basis op orde'. De directeur rapporteert hierover bij elke vergadering van de Raad van Toezicht. Dit geldt ook voor de strategische doelstellingen van de organisatie.

Principe 5
De directie stelt in samenspraak met de organisatie een prestatieaanbod op voor zowel de Provincie Zeeland als de Gemeente Middelburg. Hierin worden de activiteiten van de stichting van het komende kalenderjaar beschreven vanuit artistiek, educatief en maatschappelijk oogpunt. Jaarlijks wordt hierover gerapporteerd in het bestuursverslag en het jaarverslag.

Principe 6
Het Zeeuws Museum is als lid van de Museumvereniging aangesloten bij de stichting Mores (https://mores.online/). Daarnaast kunnen medewerkers terecht bij de medewerker Personeelszaken.

Circa tien keer per jaar is er op maandagen een teambijeenkomst in het museum. De bijeenkomsten hebben tot doel om informatie uit te wisselen, samen een thema uit te diepen, etc. Voorafgaand aan de bijeenkomst kunnen medewerkers onderwerpen voor de agenda inbrengen. In 2024 is een concept interne gedragscode aanleiding geweest om drie maal langdurig met elkaar hierover van gedachten te wisselen. Wat vinden wij gewenst en ongewenst gedrag als organisatie, hoe gaan we daar mee om? Deze gesprekken krijgen een vervolg in 2025 en zullen resulteren in een definitieve versie van onze eigen gedragscode, mede opgesteld door de medewerkers.

De medewerkers van het Zeeuws Museum vormen een afspiegeling van de maatschappij qua verschillen in opvattingen en ideeën. Dit levert intern, net als in de buitenwereld spanning op. Intern proberen we daarom steeds meer op zoek te gaan naar gedeelde waarden van waaruit we kunnen werken.

Een aantal maal per jaar is er een borrel voor medewerkers, vrijwilligers en rondleiders in het Museumcafé, om elkaar te ontmoeten en nieuws uit te wisselen. Aanwezigheid hierbij is niet verplicht, wel gewenst.
De verschillende teams in de organisatie hebben op regelmatige basis met en zonder de directeur intern en onderling overleg.

Twee maal per jaar is er een zogenaamde seizoensopening voor vrijwilligers en rondleiders (zzp'ers) waarin het programma voor het komend half jaar wordt gepresenteerd en

het beleid wordt besproken. Eenmaal per jaar is er een zogenaamd nazomerdiner waarop de gehele organisatie elkaar ontmoet bij een gezamenlijk diner.

Het Zeeuws Museum probeert belangenverstrengeling in een zo vroeg mogelijk stadium te signaleren, ter vermijding van de ongewenste gevolgen ervan. Opdrachten aan (familie)relaties van medewerkers van het Zeeuws Museum worden van tevoren goedgekeurd door Directeur en Hoofd Bedrijfsvoering gezamenlijk (volgens het vier-ogen principe). Hierbij wordt gekeken naar de inzet van menskracht die nodig is voor het vinden van een andere opdrachtnemer in relatie tot de hoogte en omvang van de opdracht. Het uitgangspunt hierbij is dat de opdrachtverlening aan een relatie van medewerkers voor het museum de beste oplossing moet zijn. Per relatie mag per opdracht maximaal € 5.000 exclusief BTW gefactureerd worden, met een cumulatief bedrag van maximaal € 10.000 op jaarbasis. Er worden geen opdrachten verleend aan leden van de Raad van Toezicht of hun bedrijf, Hoofd Bedrijfsvoering en Directeur/Bestuurder of hun (familie)relaties. In 2024 is niet afgeweken van deze afspraken.

De Code Diversiteit & Inclusie (zie ook verderop) wordt toegepast en is uitgewerkt in een meerjarig actieplan, opgesteld tijdens de deelname van het museum aan *Musea Bekennen Kleur*.

Het museum past de Fair Practice Code (zie hieronder) toe en bespreekt deze waar mogelijk ook met de opdrachtuitvoerende partijen waarmee het museum werkt.

Het museum werkt aan duurzaamheid, zowel voor wat betreft de duurzame inzetbaarheid van medewerkers, het bestendigen van relaties met partners en communities in de omgeving van het museum als hergebruik van tentoonstellingsmaterialen, langere looptijd van tentoonstellingen, actiever werven van publiek in de eigen regio in plaats van (inter)nationaal), etc.

Eenmaal per jaar wordt de risicoanalyse geactualiseerd en afgestemd met de Raad van Toezicht.

Principe 7

De Raad van Toezicht van het Zeeuws Museum kent één commissie, te weten de financiële commissie, bestaande uit twee leden. Deze financiële commissie komt jaarlijks twee- tot driemaal bijeen. De voorzitter van de Raad van Toezicht plus een lid voeren jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur. De directeur doet daarnaast regelmatig een beroep op de expertise van individuele raadsleden.

Principe 8

De zittingstermijn van de Raad van Toezicht is statutair gemaximeerd op twee keer vier jaar en middels een rooster van aftreden wordt in vernieuwing en herbenoeming voorzien. Benoeming van de leden van de raad vindt plaats door voordracht van de zittende raad en na consultatie van de directeur. In 2024 heeft een vernieuwing van de raad plaats gevonden en zijn drie nieuwe leden aangetreden. Leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging voor hun werkzaamheden. Er wordt aan hen de ruimte en budget geboden voor verdieping en verbreding van kennis.

Fair Practice Code

Solidariteit, diversiteit en inclusie

- Werknemers van het Zeeuws Museum worden betaald conform de CAO Provincies.
- Voor de betaling van museumdocenten (zzp'ers) wordt de richtlijn van beroepsvereniging Bram gevolgd.
- Kunstenaars worden betaald conform de richtlijn van het Mondriaan Fonds. Zij ontvangen een fee, een werkbudget. Het resulterende kunstwerk blijft eigendom van de kunstenaar. Het museum heeft een recht van eerste koop. Daarnaast worden afspraken gemaakt en vastgelegd met betrekking tot auteursrechten.
- Het museum hanteert als uitgangspunt werkzaamheden van betaalde krachten niet door vrijwilligers te laten doen en vice versa.
- De organisatie onderschrijft en past de Code Diversiteit & Inclusie (zie hieronder) toe.

Transparantie en vertrouwen

- De bedrijfsorganisatie staat online.
- De Governance Code Cultuur 2019 wordt gevolgd en toegepast.
- Kennis en expertise worden gedeeld met andere organisaties in de cultuur- en 'not for profit'-sector.
- Het gesprek wordt aangegaan met onderaannemers; we kijken of zij ook deze Code toepassen. Een belangrijk knelpunt hierbij is dat er grote verschillen zijn tussen de verschillende branches en hun CAO's. Dit is vooral van toepassing op inhuur.
- Gedetacheerde medewerkers krijgen hetzelfde betaald als medewerkers in dienst van de museumstichting.
- Bij aanbesteding van opdrachten bestaat een voorkeur voor onderaannemers die de Fair Practice Code toepassen, en in elk geval de CAO van hun branche hanteren.

Duurzaamheid

- Medewerkers ontvangen conform de CAO Provincies een Persoonlijk Ontwikkel Budget (POB) met als doel de bevordering van een duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

Code Diversiteit & Inclusie

Diversiteit is een gegeven en inclusie is een actieve handeling. Vanuit deze gedachte werken we aan het vergroten van diversiteit binnen de vier P's (Personeel, Publiek, Programma en Partners) en werken we tevens aan het vergroten van het vermogen om de onderlinge verschillen in te zetten voor:

Toegankelijkheid

- Waar mogelijk werken we met ervaringsdeskundigen om de fysieke toegankelijkheid in ons museumgebouw en kantoor te verbeteren. Het feit dat beiden gevestigd zijn in een rijksmonument is belemmerend voor het uitvoeren van verbeteringen.
- Om de sociale toegankelijkheid van het museum te vergroten werken we met externe partners die samen met hun achterban het museum bezoeken en daarna mensen aanmoedigen om op eigen gelegenheid te gaan.
- Om de financiële toegankelijkheid te vergroten organiseren we gratis activiteiten waaraan iedereen kan mee doen. We kiezen hiervoor omdat aan vele vormen van korting of bijzondere kaarten het stigma kleeft van armoede. Op deze manier vermijden we dit.

Om de Code Diversiteit & Inclusie in de praktijk te brengen heeft het Zeeuws Museum zich in 2020 aangesloten bij het landelijk netwerk *Musea Bekennen Kleur*. Dit heeft geleid tot een eigen Zeeuws Museum-actieplan dat opgesteld is door de medewerkers van het museum. In 2024 zijn de volgende onderdelen gerealiseerd, gerubriceerd per "P".

Personeel

- Sinds 2021 werkt het museum met een op diversiteit en inclusie gerichte wervingsmethode. Deze is ontwikkeld in samenspraak met het wervingsbureau Diversity Recruitment. Dat ziet er in de praktijk als volgt uit:
    - We vragen sollicitanten om drie tot vier vragen die in de vacaturetekst staan te beantwoorden en een overzicht aan te leveren met die informatie die jij belangrijk vindt bij de selectie (een cv), waaronder (werk)ervaring en opleiding. Een motivatiebrief is niet nodig.
    - Soms is schrijfvaardigheid een belangrijke eis, dan willen we graag een 'geschreven' reactie. Als dat niet of minder belangrijk is kan men via een ingezonden video solliciteren.
    - Om alle kandidaten op dezelfde manier te behandelen werken we volgens een vast draaiboek met voor alle kandidaten dezelfde vragen en evenveel tijd.
    - Om een beter beeld van een kandidaat te krijgen gebruiken we de STARR methode bij onze vragen. STARR betekent dat we aan de kandidaat vragen om een concrete <u>Situatie</u> te beschrijven en wat diens <u>Taak</u> en <u>Aanpak</u> daarin was. Daarna vragen we wat het <u>Resultaat</u> van de aanpak was en om daarop te <u>Reflecteren</u>. Wat ging goed en wat zou men een volgende keer anders doen en hoe. Op deze manieren proberen we te voorkomen dat wij aannames doen over de kandidaat.
    - Wij werken vervolgens met een scoreformulier om zo objectief en concreet mogelijk te beschrijven hoe goed iemand bij de functie past.
    - De keuze voor de kandidaten gebeurt op basis van het puntentotaal van het scoreformulier.
    - Als we een keuze hebben gemaakt met wie wij graag verder willen - en de kandidaat wil ook met ons verder – dan vragen we aan 2-3 mensen, die de kandidaat goed kennen als collega, wat zij diens sterke punten vinden en waar nog ruimte voor ontwikkeling is. Daarnaast vragen we de kandidaat om mee te werken aan een ontwikkelassessment. Het doel van deze gesprekken en het assessment is om de kandidaat zo goed mogelijk te ondersteunen bij het inwerken in de nieuwe functie. Daarnaast wordt bij het assessment ook gekeken naar de geschiktheid voor de functie.
    - Om iedereen ook bij de beloning gelijk te behandelen geldt voor alle (nieuwe) medewerkers dat het salaris, de inschaling en arbeidsvoorwaarden volgens de cao provinciale sector en ons functiehuis plaatsvindt.
    - Tenslotte vragen we de kandidaat voor indiensttreding een VOG te overleggen.
- Een deel van de medewerkers heeft het volledige POB besteed. Een ander deel van de medewerkers geeft aan dat opleidingen en trainingen moeilijk te combineren zijn met de fase waarin hun leven zich bevindt.
- We volgen ontwikkelingen met betrekking tot nulmetingen bij aangesloten musea en kijken wat voor ons nuttig is. Uit gesprekken met andere musea komt naar voren dat de kleine omvang van de Zeeuws Museum-organisatie belemmerend is voor een nulmeting, met name met het oog op vertrouwelijkheid en anonimiteit. Tot op heden is er nog geen goed voorbeeld voor het museum gevonden.

Tekst Concept Gedragscode, inclusie en diversiteit onder de medewerkers

Bij het Zeeuws Museum streven we naar een inclusieve, verwelkomende en uitdagende werkplek waar iedereen ertoe doet. We geloven dat dit leidt tot een meer inspirerende en positieve werksfeer, wat bijdraagt aan het succes van de organisatie.

Bij het Zeeuws Museum omarmen we diversiteit en inclusie en zorgen we ervoor dat iedereen gelijke kansen krijgt, zodat we samen kunnen groeien en bloeien. Het Zeeuws Museum onderschrijft en past de volgende codes toe: ICOM Ethische Code, Governance Code Cultuur (2019), Code Diversiteit en Inclusie en de Fair Practice Code. Meer informatie over de betreffende codes vind je in de bijlage.

Bij het Zeeuws Museum behandelen we elkaar met respect, eerlijkheid en vriendelijkheid. We tolereren geen pesterijen, kwetsende opmerkingen of gedrag dat door anderen als ongewenst ervaren kan worden. We willen dat al onze medewerkers zich veilig en gewaardeerd voelen, ongeacht hun leeftijd, gender, achtergrond, seksuele voorkeur, huidskleur, religie of politieke overtuiging.

Jouw bijdragen:

- Zet je in voor een inclusieve en verwelkomende werkomgeving
- Behandel iedereen vriendelijk, eerlijk en met respect
- Wees je bewust van je eventuele vooroordelen
- Stel je open voor andere perspectieven
- Gedraag je niet op een manier die anderen kan kwetsen of waardoor je een ander ongemakkelijk laat voelen.
- Als je gedrag ziet of ervaart wat niet past bij de gedragscode, spreek dit uit naar een collega of leidinggevende
- Heb je last (gehad) van ongewenste omgangsvormen: seksuele intimidatie, misbruik, agressie, geweld, discriminatie of pesten en is het niet mogelijk om met een collega of leidinggevende te bespreken: dan kan je met een van de beschikbare externe vertrouwenspersonen van Mores in gesprek gaan. Meer informatie over deze vertrouwenspersonen vind je op: https://mores.online.

Publiek
De nieuwe netwerker sociale programma's bouwt en versterkt ons netwerk met name met ondervertegenwoordigde groepen. Dit is inmiddels zichtbaar in de samenstelling van de bezoekers van het museum. Een grotere diversiteit komt ook in beeld bij uitingen van communicatie, onder meer door bezoekers van het museum als modellen te gebruiken. Daarnaast is er sprake van herhaalbezoek en nieuw publiek via onze vaste partners, zoals bijvoorbeeld De Vrolijkheid en Pennywafelhuis. Dit zijn geen grote aantallen, maar ze brengen wel een verandering teweeg.

Programma
Naast de werkgroep Ongemakkelijk erfgoed (in samenwerking met Zeeuws Genootschap) die (herkomst)onderzoek doet naar objecten met koloniale relaties bestaat sinds 2024 de werkgroep Koloniaal en Slavernijverleden. Deze werkgroep bestaat uit personen die een relatie hebben met het koloniaal en slavernijverleden en brengt adviezen uit aan het museum over het beter zichtbaar maken van dit gedeelde verleden in onze vaste opstelling en eventuele uitbreiding van de collectie.

Partners
Het museum probeert tot meer gelijkwaardige vormen van samenwerking te komen met externe partners en langdurige relaties aan te gaan. Samen met een zestal Zeeuwse partners (ZB Bibliotheek van Zeeland, Maritiem Museum Zeeland, Discriminatiepunt Zeeland etc.) wordt gewerkt aan een wandtapijt in het kader van het landelijke project *Draden van ons slavernijverleden*. De samenwerking met Pennywafelhuis en De Vrolijkheid zijn in 2024 bestendigd. Dat geldt ook voor de samenwerking met de Gekozen Familie (LHBTQIA+).

ZEEUWS MUSEUM ZAKELIJK

Het netwerk Zeeuws Museum Zakelijk is een community van maatschappelijk betrokken ondernemers, die geïnteresseerd zijn in de Zeeuwse cultuur. Dit netwerk telt eind 2024 twaalf. Het netwerk heeft als doelstelling financieel bij te dragen aan activiteiten van het Zeeuws Museum en het vergroten van draagvlak voor het museum in Zeeland. De bijdrage wordt besteed aan het programma *ZM in de school* en aan het organiseren van sociale programma's voor specifieke doelgroepen. Voor deze groepen vormt de entreeprijs in combinatie met de prijs voor een rondleiding een belemmering, terwijl de groep tegelijkertijd speciale behoeften heeft waarvoor een bijzondere aanpak nodig is. Jaarlijks wordt voor de leden een netwerkbijeenkomst georganiseerd rondom een actueel thema in het museum.

RAAD VAN TOEZICHT

Het Zeeuws Museum wordt geëxploiteerd door de Zeeuwse Museumstichting. Deze stichting wordt bestuurd door de directeur, Marjan Ruiter. De toezichthoudende taken worden vervuld door de Raad van Toezicht. De hoofdstructuur, doelstelling, bevoegdheden en werkwijze zijn in de statuten vastgelegd. De statuten zijn in 2024 gewijzigd en verder in lijn gebracht met de Wet Bestuur en Toezicht Rechtspersonen (WBTR).

Bestuur en toezicht verhouden zich voorts zoveel mogelijk tot elkaar conform het Raad-van-Toezichtmodel, zoals beschreven in de Governance Code Cultuur 2019. De in deze Code beschreven principes en best practices worden toegepast en zijn uitgewerkt in het Directiereglement en het Reglement voor de Raad van Toezicht.
In de praktijk betekent dit dat de directeur verantwoordelijk is voor het artistiek en zakelijk beleid en voor de bedrijfsvoering - het reilen en zeilen - van het museum. Hieronder vallen ook de naleving van wet- en regelgeving, risicobeheersing en goed werkgeverschap richting medewerkers en vrijwilligers van de stichting. De Raad van Toezicht heeft een toezichthoudende en adviserende rol inzake het realiseren van de maatschappelijke doelstelling, inzake de strategie, identiteit en continuïteit van de organisatie, inzake de verhouding met publieke en private financiers en inzake de dialoog met interne en externe belanghebbenden. De jaarrekening en de begroting, opgesteld door de directeur, worden voorafgaande aan de vaststelling goedgekeurd door de raad.

De raad wordt door de directeur regelmatig geïnformeerd over de gang van zaken in het museum en bespreekt met de directie de plannen die het museum ontwikkelt op inhoudelijk en financieel gebied.
Regelmatig wordt een beroep gedaan op de expertise van individuele raadsleden. De raad kent één commissie, te weten de financiële commissie, bestaande uit twee leden. Deze commissie komt jaarlijks twee- tot driemaal bijeen. De Raad van Toezicht heeft bovendien de werkgeversrol richting directeur. De voorzitter van de Raad van Toezicht plus een lid voeren jaarlijks een functioneringsgesprek met de directeur en doen, indien daartoe aanleiding is, voorstellen aan de raad inzake de honorering van de directeur.

De Raad van Toezicht is verantwoordelijk voor zijn eigen samenstelling en waarborgt daarbij deskundigheid, diversiteit en onafhankelijkheid. De zittingstermijn is statutair gemaximeerd op twee keer vier jaar en middels een rooster van aftreden wordt in vernieuwing en herbenoeming voorzien. Benoeming van de leden van de raad vindt plaats door de zittende raad, na consultatie van de directeur. Leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen bezoldiging voor hun werkzaamheden. Er wordt aan hen de ruimte geboden voor verdieping en verbreding van kennis.

In het verslagjaar vergaderde de Raad van Toezicht vijf keer. Daarnaast heeft één klankbordsessie inzake het thema meerjarenbeleid/toekomst van het Zeeuws Museum plaatsgevonden. Er zijn daarnaast meerdere informele overlegmomenten geweest tussen raad en directeur over uiteenlopende onderwerpen. Na twee volle zittingstermijnen hebben we afscheid genomen van Arjen Meeuwsen en Francien Petiet. Na een open wervingsprocedure is de raad sinds oktober weer op volle sterkte. Als raad hebben we er voor gekozen om, in plaats van de gebruikelijke zelfevaluatie onze blik op de samenwerking en de toekomst te richten.

De Raad van Toezicht van het Zeeuws Museum bestaat uit vijf leden inclusief de voorzitter. Vanaf 1 januari 2025 is de positie van voorzitter ingevuld door Natalie Bos, Kees Verheijen heeft de positie van vicevoorzitter op zich genomen.

Samenstelling Raad van Toezicht

Mevrouw Natalie Bos (voorzitter)
Eigenaar Bureau Natalie Bos – marketing | communicatie | programmamanagement in de museale sector

De heer Kees Verheijen, (vice voorzitter, financiële commissie)
Voormalig directeur dienst Financiën, Inkoop en Projecten, Scalda - sinds 1 september 2023 met prepensioen

Nevenfunctie
Penningmeester bij TY Zeeuws kamerorkest

Mevrouw Sophie Heijkoop (lid, financiële commissie)
Programmamanager DEN Academie, DEN Kennisinstituut cultuur & digitale transformatie

Mevrouw Kris Reijnierse (lid)
Projectmanager Vastgoed bij de HZ University of Applied Sciences

Mevrouw Sabien Raams (lid)
Bestuurder Emergis

Nevenfuncties
Bestuurslid – Mental Health Europe
Vice-voorzitter raad van toezicht - GGZ-VS (Opleidingsinstelling Verpleegkundig Specialist)
Voorzitter Platform Internationaal Verbinden - de Nederlandse ggz
Voorzitter GLAG-Mental Health - Global Leadership Exchange
Arbiter (categorie bestuurders) namens de Nederlandse ggz - Scheidsgerecht gezondheidszorg

Directie

Marjan Ruiter - Directeur/Bestuurder
Nevenfuncties:

- Lid Ethische Commissie
- Lid bestuur Vereniging Zeeuwse Musea
- Lid stuurgroep Sprekende geschiedenis
- Lid visitatiecommissie Joods Historisch Museum (Amsterdam)

VRIENDEN VAN HET ZEEUWS MUSEUM (VZM)

Beleid Vrienden

De tarieven van het lidmaatschap van de VZM zijn in 2024 onveranderd gebleven:

Vriend 18 t/m 25 jaar	10 euro
Vriend	30 euro
Vriend plus partner/introducé(e)	50 euro
Beste Vriend	vanaf 100 euro

Het aantal Vrienden inclusief partners/introducés bedroeg per 31 december 2024 171 personen.

Vriendenactiviteiten

Op 20 januari vond in samenwerking met Zeeuws Museum een nieuwjaarsbijeenkomst plaats. De Vrienden waren genodigd om op 25 mei aan een exclusieve preview van de tentoonstelling *Heden van het slavernijverleden* deel te nemen. 21 september was er een Vriendenreis naar Oostende, waar het Mu.ZEE bezocht werd, en - naar keuze - in de middag een stadswandeling met gids of bezoek aan Museumschip Mercator. Op 30 november vond een exclusieve preview met rondleiding van de tentoonstelling *DARN* plaats.

In 2024 zijn er twee nieuwsbrieven naar de vrienden gezonden.
Financiële bijdragen kwamen dit jaar ten goede aan de nieuwjaarsbijeenkomst, de Vriendenreis naar Oostende, de previews bij *Heden van het slavernijverleden* en *DARN* alsmede de sociale programma's van het Zeeuws Museum.

Bestuur

Het bestuur van de VZM kwam in 2024 vijf keer bij elkaar. Als nieuw bestuurslid mochten we dit jaar Eddie Beniers (penningmeester) verwelkomen.

De samenstelling van het huidige bestuur is als volgt:

Bram de Muijnck	voorzitter
Eddie Beniers	penningmeester
Jeannette van Honk- Euwema	secretaris
Agnes den Hartogh	communicatie
Christien van Driel	lid

De stichting Vrienden van het Zeeuws Museum is aangesloten bij de Nederlandse Federatie van Vrienden van Musea en valt onder de ANBI regeling.

MET DANK AAN
Het Zeeuws Museum wordt structureel ondersteund door de Provincie Zeeland en de Gemeente Middelburg.
Het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap ondersteunt het museum vanaf 2021 voor vier jaar vanuit de Basis Infra Structuur (BIS).
We zijn vaste partner van de VriendenLoterij (voorheen BankGiro Loterij) en daar zijn we trots op! Dankzij de bijdrage van de VriendenLoterij worden bijzondere tentoonstellingen en projecten mogelijk.

ACTIVA **BALANS NA RESULTAATBESTEMMING PER**

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
VASTE ACTIVA				
MATERIELE VASTE ACTIVA				
Bedrijfsmiddelen				
Inrichting en inventaris	159.004		136.438	
Direct in gebruik t.b.v. doelstelling				
Kunstvoorwerpen (P.M.)	p.m.		p.m.	
		159.004		136.438
FINANCIËLE VASTE ACTIVA				
Vermogen Heijmans Stichting, verwerkt in het kader van de doelstelling		53.513		52.570
VLOTTENDE ACTIVA				
VOORRAAD WINKELARTIKELEN		14.990		41.551
VORDERINGEN OP KORTE TERMIJN/ OVERLOPENDE ACTIVA				
Debiteuren	443		6.963	
Te vorderen belastingdienst	98.421		87.197	
Vooruitontvangen facturen	91.465		89.169	
Nog te ontvangen bedragen	88.340		117.812	
		278.669		301.141
GELDMIDDELEN				
Kassen	7.105		11.815	
Banken	3.871.068		3.526.234	
		3.878.172		3.538.049
		4.384.348		**4.069.749**

PASSIVA **BALANS NA RESULTAATBESTEMMING PER**

	31 december 2024		31 december 2023	
	€	€	€	€
EIGEN VERMOGEN				
Besteedbaar vermogen				
Algemene reserve Zeeuws Museum		1.195.152		1.112.593
Vastgelegd vermogen				
Bestemmingsfondsen:				
Fonds catalogus aankopen PKCZ	11.920		11.920	
Fonds beheer en behoud PKCZ	28.664		31.402	
Heijmans Stichting	53.513		52.570	
Egalisatiereserve provinciale subsidie	94.790		111.457	
Bestemmingsreserves:				
Reserve aankopen	332.837		322.211	
Reserve strategisch personeelsbeleid	117.893		117.893	
Zeeuws Museum zakelijk	46.496		41.776	
Reserve ontvangen legaten	25.684		25.684	
Reserve coronaschade	115.359		130.678	
Reserve vriendenloterij	919.780		919.780	
		1.746.936		1.765.373
Totaal eigen vermogen		2.942.088		2.877.966
VOORZIENINGEN				
Voorziening jubilea	25.650		29.173	
Voorziening PBDI/ POB	109.244		100.782	
Voorziening onderhoud collecties	14.154		14.567	
Voorziening onderh.gebouwen/installaties	53.189		49.000	
		202.238		193.522
LANGLOPENDE SCHULDEN		289.712		193.772
SCHULDEN OP KORTE TERMIJN/ OVERLOPENDE PASSIVA				
Crediteuren	150.624		84.983	
Nog te betalen aan de Belastingdienst	82.723		78.690	
Nog te betalen pensioenfonds	0		20.371	
Nog te betalen bedragen overige	154.118		150.067	
Vooruit ontvangen bedragen	562.843		470.377	
		950.308		804.489
		4.384.348		**4.069.749**

STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024 Realisatie		2024 Herziene begroting		2023 Jaarrekening	
	€	€	€	€	€	€
BATEN						
Bijdragen						
Exploitatiesubsidies		2.965.914		2.965.913		2.835.956
Overige bijdragen		53.983		69.800		75.432
Entreegelden		352.235		359.400		322.732
Opbrengst projecten		403.774		403.621		522.961
Overige opbrengsten						
Overige opbrengsten		46.975		46.685		64.135
Verkopen museumwinkel		66.143		64.000		68.699
TOTALE BATEN		3.889.024		3.909.419		3.889.915
LASTEN						
Personeel						
Personeelskosten		2.197.772		2.187.100		2.121.145
Kosten van activiteiten						
Projectlasten		570.431		570.006		755.488
Overige bedrijfslasten						
Huisvesting	709.776		708.837		652.421	
Afschrijvingen	35.413		36.300		30.162	
Communicatie/ educatie	138.493		150.100		157.900	
Collectiebeheer en aankoop	39.255		53.000		79.529	
Zakelijke en overige lasten	186.875		179.100		158.181	
		1.109.811		1.127.337		1.078.192
Financiële baten en lasten						
Rentebaten/ bankkosten		53.114-		46.000-		31.683-
TOTALE LASTEN		3.824.901		3.838.443		3.923.142
EXPLOITATIESALDO		64.123		70.976		33.227-
Bestemming exploitatiesaldo						
Mutatie algemene reserve		82.558		91.444		16.266-
Toevoeging aan bestemmingsfondsen/ -reserves		17.569		6.260		60.472
Onttrekking aan bestemmingsfondsen/ -reserves		36.004-		26.728-		77.433-
		64.123		70.976		33.227-
Resultaat na bestemming		-		-		-

Winstbestemming

Het exploitatiesaldo bedraagt	64.123
Mutatie algemene reserve	
a) algemene reserve	
resultaat 2024	82.558
	82.558
b) bestemmingsfondsen en -reserves:	
Reserve ZM zakelijk	6.000
Reserve Heijmansstichting	943
Reserve aankopen	10.626
	17.569
Onttrekking aan	
a) bestemmingsfondsen- en reserves:	
Reserve ZM Zakelijk	-1.280
Reserve achterstanden	-15.319
Reserve strategisch personeelsbeleid	0
Reserve PKCZ beheer en behoud	-2.738
Egalisatiereserve *subsidies provincie Zeeland*	-16.667
	-36.004
Totaal	**64.123**

Gebeurtenissen na balansdatum
n.v.t.

ALGEMENE TOELICHTING

De grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het vorige verslagjaar. De grondslagen zijn gebaseerd op de continuïteit van de stichting.

GRONDSLAGEN VAN WAARDERING EN VAN BEPALING VAN HET RESULTAAT

Mededeling materiële fout
Na vaststelling van de jaarrekening over het boekjaar 2023 is gebleken dat deze een materiële onjuistheid bevat. Als gevolg van de onjuiste verwerking van de stelselwijziging aangaande de voorziening groot onderhoud in 2023 is de *algemene reserve (vrij besteedbaar vermogen)* te hoog opgenomen en is de *egalisatiereserve Provincie Zeeland* te laag opgenomen per 31-12-2023 in de vastgestelde jaarrekening over 2023.

Aard en achtergrond van de fout
In boekjaar 2023 is een stelselwijziging verwerkt aangaande de voorziening groot onderhoud. Deze stelselwijziging is ontstaan vanuit de verduidelijking van RJ 212.445 en zag toe op de correctie van vervangingsinvesteringen: deze zijn uit de voorziening groot onderhoud gehaald en ten gunste van het resultaat verwerkt. Dit betrof een bedrag ad € 62.415. Deze bate is via de resultaatbestemming in de algemene reserve (vrij besteedbaar vermogen) verwerkt. Bij de afrekening van de subsidie van de Provincie Zeeland over 2023 bleek echter dat dit geen recht doet aan de subsidierelatie met de Provincie Zeeland, omdat de voorziening groot onderhoud in beginsel wordt gevormd vanuit de subsidiegelden.

Als gevolg hiervan is de balanspost 'Algemene reserve' onder het 'Besteedbaar vermogen' volgens de vastgestelde jaarrekening 2023 voor € 62.415 te hoog en de balanspost 'Egalisatiereserve provinciale subsidie' onder de 'Bestemmingsfondsen' van het 'Vastgelegd vermogen' voor € 62.415 te laag opgenomen.

Effect op de jaarrekeningposten
Deze materiële onjuistheden hebben als volgt effect op de volgende posten in de jaarrekening:
De balanspost - onder het Besteedbaar vermogen (eigen vermogen) - Algemene reserve per 31 december 2023 bedraagt volgens de vastgestelde jaarrekening 2023 € 1.175.008, maar deze had € 62.415 lager moeten bedragen, te weten € 1.112.593;
De balanspost - onder het Vastgelegd vermogen (eigen vermogen) - Egalisatiereserve provinciale subsidie per 31 december 2023 bedraagt volgens de vastgestelde jaarrekening 2023 € 49.042, maar deze had € 62.415 hoger moeten bedragen, te weten € 111.457.

Effect op het resultaat en eigen vermogen
Als gevolg van bovenstaande materiële onjuistheden is de samenstelling van het eigen vermogen per 31 december 2023 volgens de vastgestelde jaarrekening 2023 onjuist weergegeven. De Algemene reserve, onder het Besteedbaar vermogen, per 31 december 2023 had niet € 1.175.008, maar € 62.415 lager moeten bedragen, te weten € 1.112.593. De Egalisatiereserve provinciale subsidie, onder het Vastgelegd vermogen, per 31 december 2023 had niet € 49.042, maar € 62.415 hoger moeten bedragen, te weten € 111.457.
De omvang van het totale eigen vermogen per 31 december 2023, alsmede nettoresultaat, of exploitatiesaldo, 2023 is ongewijzigd gebleven als gevolg van het verwerkte foutenherstel

Wijze van herstel
Deze materiële onjuistheid is op retrospectieve wijze ('met terugwerkende kracht') hersteld door middel van een rechtstreekse mutatie van de onderdelen van het eigen vermogen aan het begin van dit boekjaar, te weten de Algemene Reserve onder het Besteedbaar vermogen met € 62.415 lager, en de Egalisatiereserve provinciale subsidie onder het Vastgelegd vermogen met € 62.415 hoger. De vergelijkende cijfers van deze balansposten zijn gepresenteerd zoals deze zouden zijn geweest zonder deze onjuistheid. Het verschil met de oorspronkelijke cijfers is in de toelichting op deze posten weergegeven.

Vergelijkende cijfers
Vanwege foutenherstel zijn de bedragen van het voorafgaande boekjaar 2023 op grond van artikel 2:363 lid 5 BW herzien. Voor een nadere uiteenzetting van het financieel effect wordt verwezen naar de toelichting op het foutenherstel en de balansposten 'Algemene reserves' en 'Egalisatiereserve provinciale subsidie.

Bij het opmaken van de jaarrekening zijn de richtlijnen voor de jaarverslaglegging 640 (organisaties- zonder-winststreven) gehanteerd. Activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde tenzij een andere waarderingsgrondslag is vermeld.

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op aankoopprijs verminderd met linear berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur dan wel op de lagere bedrijfswaarde.

Materiële vaste activa
Bedrijfsmiddelen :
De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aankoopprijs verminderd met lineair berekende afschrijvingen gebaseerd op de verwachte economische levensduur dan wel op de lagere bedrijfswaarde. Bedrijfsmiddelen die in het verleden met subsidie zijn aangeschaft, zijn opgenomen onder de materiële activa.

Direct in gebruik t.b.v. de doelstelling :
De kunstvoorwerpen die in het Zeeuws Museum in eigendom heeft, worden in de jaarrekening op nihil gewaardeerd. De verzekerde waarde bedraagt € 34.027.523 inclusief langdurige bruiklenen.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa worden tegen nominale waarde gewaardeerd en staan niet vrij ter beschikking van de stichting.

Voorraad winkelartikelen
De voorraden (handelsgoederen) worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of lagere netto opbrengstwaarde. Deze lagere netto opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De waardering van de voorraden komt tot stand op basis van 'first in first out'.

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden bij de eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen
De liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde en staan ter vrije beschikking van de stichting.

Bestemmingsfondsen en bestemmingsreserves.
De bestemmingsfondsen betreffen vermogen waarvan de bestemming is vastgelegd door derden. Bij bestemmingsreserves is de bestemming vastgelegd door het bestuur van de stichting en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Voorzieningen
De voorziening jubileumuitkeringen wordt gewaardeerd tegen de contante waarde van de toekomstige vergoedingen in het kader van jubilea, waarbij rekening wordt gehouden met het verwachte toekomstige verloop van werknemers en de verwachte loonstijgingen.
De voorzieningen voor onderhoud gebouwen/ installaties en onderhoud collecties zijn gebaseerd op meerjarige onderhoudsplannen en gewaardeerd tegen de nominale waarde omdat het effect van de tijdswaarde niet materieel is als gevolg van de lage rentestand en de relatief korte looptijd.
De voorziening PBDI is gebaseerd op het beschikbare budget per medewerker, na aftrek van de bestedingen en is gewaardeerd tegen de nominale waarde omdat het effect van de tijdswaarde niet materieel is als gevolg van de lage rentestand en de relatief korte looptijd. Het PBDI maakt onderdeel uit van de CAO.

Kortlopende schulden en overlopende passiva
Schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking opgenomen tegen reële waarde, daarna tegen geamortiseerde kostprijs. Daar waar geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten, is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde.

GRONDSLAGEN VOOR DE BEPALING VAN HET RESULTAAT

De baten en lasten van het boekjaar worden in de jaarrekening opgenomen, ongeacht of deze tot ontvangsten of uitgaven in het betreffende boekjaar hebben geleid.

Bijdragen en subsidies

Bijdragen en subsidies worden ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht in het jaar ten laste waarvan de gesubsideerde uitgaven komen/ waarin de opbrengsten zijn gederfd/ waarin het exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De algemene subsidieverordening van de provincie Zeeland (ASV 2023) en de algemene subsidieverordening Middelburg (2022) zijn van toepassing.

Opbrengsten

Opbrengsten worden opgenomen naar rato waarin de diensten en verkopen zijn verricht. Opbrengsten van activiteiten en projecten worden opgenomen naar rato van de mate waarin de activiteiten en projecten zijn verricht.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten worden aan het verslagjaar toegerekend op basis van de werkelijke ontvangsten en uitgaven, rekening houdend met transitoria.

Pensioenen

De voor het personeel geldende pensioenregelingen worden gefinancierd door afdrachten aan de pensioenuitvoerder. De verschuldigde premie wordt als last in de staat van baten en lasten verantwoord. Als de reeds betaalde pensioenbedragen de verschuldigde premie overtreffen, wordt het meerdere opgenomen als overlopend actief, voor zover sprake zal zijn van terugbetaling door het fonds of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies. Indien er, naast de verplichting voor periodieke pensioenpremies, een verplichting bestaat voor per balansdatum opgebouwde pensioenrechten (backservice verplichtingen), wordt de verplichting in de balans opgenomen tegen contante waarde. Ultimo 2024 (en 2023) waren er voor de stichting geen pensioenvorderingen en geen verplichtingen naast de betaling van de jaarlijks aan de pensioenuitvoerder verschuldigde premie. De pensioenuitvoerder is het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.

TOELICHTING BIJ DE BALANS PER 31 december 2024

ACTIVA

Materiële vaste activa	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Het verloop van de materiële vaste activa was als volgt:		
Stand per 1 januari	€ 136.438	€ 101.555
Bij: investeringen	€ 59.702	€ 65.043
Af: desinvesteringen (boekwaarde)	-€ 1.724	€ -
Af: afschrijvingen	-€ 35.413	€ 30.161-
Stand per 31 december	**€ 159.004**	**€ 136.438**

De volgende afschrijvingstermijnen worden gehanteerd:
Inventaris en inrichting 5-10 jaar
Installaties 3-15 jaar

Direct in gebruik t.b.v. doelstelling
Kunstvoorwerpen
De collecties in eigendom van het museum worden p.m. vermeld op de balans.

Financiële vaste activa

Specificatie :	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Vermogen "Heijmans Stichting"		
verwerkt in het kader van de doelstelling	**€ 53.513**	**€ 52.570**

Het bestuur van de "Heijmans Stichting" heeft in 1980 het volgende besloten:

- de administratie van de "Heijmans Stichting" wordt ondergebracht bij de administratie van de van de Zeeuwse Museumstichting. Op de balans van de Zeeuwse Museumstichting zullen onder de activa de geldmiddelen c.q de vorderingen en onder de passiva het vermogen van de "Heijmans Stichting" worden opgenomen.
- ingevolge artikel 2a van het testament van wijlen L. Heijmans, houdende statuten van de "Heijmans Stichting" gevestigd te Middelburg, werken aan te kopen van kunstenaars welke overgaan in eigendom aan de Zeeuwse Museumstichting.
- de rente van het kapitaal van € 22.689, zijnde € 30.823,79 mag gebruikt worden voor de aankoop van werken van kunstenaars.

Voorraad winkelartikelen	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Voorraad 31 december	27.423	61.813
Af: voorziening wegens incourant	12.433-	-20.262
	€ 14.990	**€ 41.551**

De voorraad winkelartikelen was eind 2023 hoger dan gebruikelijk doordat eind 2023 de voorraad door recent aangeschafte museumkaarten en merchandise voor de tentoonstelling *de omgekeerde* wereld van Adriaen van de Venne.

De voorziening incourant is gemuteerd op basis van individuele beoordeling van de onder de voorraad opgenomen posten. Hierbij worden de artikelen waarvan de voorraad hoger is dan wat er naar verwachting in het komende jaar verkocht zal worden afgewaardeerd. In 2024 is een aantal artikelen van de incourante vooraad volledig afgeschreven, waardoor zowel de voorraad als de voorziening zijn afgenomen.

Vorderingen op korte termijn/ overlopende activa

Debiteuren	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Diverse debiteuren	443	6.963
Totaal	**€ 443**	**€ 6.963**

Een voorziening voor oninbaarheid wordt niet noodzakelijk geacht.

Te vorderen omzetbelasting	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Te vorderen	**€ 98.421**	**€ 87.197**

Vooruitbetaalde facturen	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Hosting websites en licenties	11.448	11.095
Communicatiekosten volgend jaar	40.380	2.950
Projectlasten 2025	2.175	11.726
Verzekering	30.326	55.727
Diversen	7.136	7.671
Totaal	**€ 91.465**	**€ 89.169**

Nog te ontvangen bedragen	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Energiebijdrage	13.745	14.403
Uitkering verzuimverzekering en UWV	0	11.825
VIP-kaart en Museumkaart vergoeding	15.759	18.733
Prins Bernhard Cultuurfonds	0	2.500
Mondriaanfonds	0	36.000
Rente	52.760	32.434
Diversen	6.077	1.917
Totaal	**€ 88.340**	**€ 117.812**

Het Zeeuws Museum ontvangt als culturele instelling een teruggave van 50% van de in rekening gebrachte energiebelasting, minus de EB-heffingskorting.

De vorderingen hebben alle een looptijd korter dan een jaar.

Geldmiddelen

Banken	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Rekening courant saldi	53.345	78.011
Deposito saldi	3.817.723	3.448.223
Totaal	**€ 3.871.068**	**€ 3.526.234**

PASSIVA

Eigen vermogen Museum

Besteedbaar vermogen

		31-12-2024		31-12-2023
Saldo per 1 januari		1.175.008	€	1.128.859
Stelselwijziging			€	62.415
Foutenherstel		62.415-	€	62.415-
Saldo per 1 januari na foutenherstel		1.112.593		1.128.859
Toevoeging resultaat				
Resultaat		82.558	€	16.266-
Saldo per 31 december	**€**	**1.195.152**	**€**	**1.112.593**

Onder de algemene grondslagen is een toelichting opgenomen inzake het foutenherstel, zie pagina **40.**

Exploitatieresultaat 2024

Het exploitatieresultaat 2024 bedraagt
€ 64.123 en is als volgt bestemd:

Toevoeging aan algemene reserve		82.558
Toevoeging aan/ onttrekking overige bestemmingsfondsen/- reserves per saldo		18.436-
	€	**64.123**

Het resultaat van het boekjaar 2024 is het saldo van baten en lasten die geen deel uit maken van de prestatieafspraken met de provincie Zeeland en de gemeente Middelburg. Na verrekening van de onttrekking uit bestemmingsfondsen - en reserves kan € 82.558 worden toegevoegd aan de algemene reserve.

Vastgelegd vermogen

Bestemmingsfondsen:

De bestemming van de bestemmingsfondsen is vastgelegd door derden.

Fonds catalogus aankopen PKCZ		**31-12-2024**		**31-12-2023**
Stand per 1 januari		11.920	€	11.920
Toevoeging		-	€	-
Onttrekking		-	€	-
Stand per 31 december	**€**	**11.920**	**€**	**11.920**

In 1992 is ten behoeve van de catalogus aankopen PKCZ een fonds ingesteld. In overleg met de provincie Zeeland wordt dit fonds aangewend voor het ontsluiten van afbeeldingen van de collectie in de online database.

Fonds beheer en behoud PKCZ	31-12-2024	31-12-2023
Stand per 1 januari	31.402	€ 26.231
Toevoeging	-	€ 5.171
Onttrekking	2.738-	
Stand per 31 december	**€ 28.664**	**€ 31.402**

Sinds 2020 wordt jaarlijks een bijdrage ontvangen van de provincie in de kosten van het beheer van de provinciale kunstcollectie. Het gedeelte van de bijdrage dat in enig jaar niet wordt besteed wordt toegevoegd aan het desbetreffende bestemmingsfonds. Indien meer wordt besteed wordt dit onttrokken uit de reserve.

Fonds Heijmans Stichting	31-12-2024	31-12-2023
Stand per 1 januari	52.570	€ 52.311
Toevoeging	943	€ 259
Onttrekking	-	-
Stand per 31 december	**€ 53.513**	**€ 52.570**

Voor een nadere toelichting zie de financiële vaste activa.

Egalisatiereserve provinciale subsidie

		31-12-2024	31-12-2023
Stand 1/1		49.042	-
Effect foutenherstel		62.415	-
Aangepaste stand per 1 januari		111.457	-
dit betreft:			
- niet besteed deel onderzoeks subsidie 2023	36.926		36.926
- niet besteed deel subsidie achterstanden corona 2023	8.990		8.990
- niet besteed IKS 2023	3.127		3.127
- vrijval voorziening onderhoud 2023	62.415		-
Onttrekking 2024:			
- besteding onderzoeksubsidie 2023		-7.677	-
- besteding subsidie achterstand corona 2023		-8.990	-
Stand per 31 december		**€ 94.790**	**€ 49.042**

Conform het algemeen subsidiebesluit van de provincie Zeeland is het vormen van een egalisatiereserve voor de subsidies van de provincie toegestaan. Het verschil tussen de vastgestelde provinciale subsidie en de werkelijke kosten van activiteiten waarvoor deze subsidiewerd verleend, komt ten gunste onderscheidenlijk ten laste van de egalisatiereserve waarbij wordt aangegeven inhoeverre deze reserve is opgebouwd uit provinciale subsidie.

De totale omvang van de egalisatiereserve, voor zover gevormd met provinciale middelen, bedraagt nooit meer dan 10% van de laatst verstrekte integrale kosten subsidie.

Bij de vaststelling van de subsidie over 2023 door de provincie is naar voren gekomen dat in 2023 ten onrechte de vrijval uit de voorziening onderhoud gebouw (€ 62.415) is toegevoegd aan de algemene reserve. Met een foutenherstel is dit bedrag alsnog toegevoegd aan de egalisatiereserve provinciale subsidie.

In 2024 is het gedeelte van de reserve dat was gevormd vanuit de subsidie achterstanden collectie uit 2023 volledig besteed. Van het gedeelte van de reserve dat was gevormd vanuit de onderzoekssubsidie is € 36.926 besteed. Het overige deel van de reserve heeft een algemene bestemming en dit wordt de komende jaren besteed aan de prestaties t.b.v. de provincie.

Onder de algemene grondslagen is een toelichting opgenomen inzake het foutenherstel. Zie pagina 40.

Bestemmingsreserves:

Reserve aankopen	**31-12-2024**		**31-12-2023**
Stand per 1 januari	322.211	€	333.211
Toevoeging	10.626		
Onttrekking	-		10.000-
Stand per 31 december	**€ 332.837**	**€**	**323.211**

De reserve aankopen is gevormd door dotatie van het jaarlijkse restant van het budget aankopen voor de collectie. De reserve is bestemd voor aankopen die de omvang van het jaarlijks budget overschrijden.

Reserve strategisch personeelsbeleid	**31-12-2024**		**31-12-2023**
Stand per 1 januari	117.893	€	132.893
Toevoeging	-		
Onttrekking	-	€	15.000-
	€ 117.893	**€**	**117.893**

Vanuit het resultaat van 2013 is een reserve gevormd voor het strategisch personeelsbeleid in de komende jaren. Als gevolg van teruglopende subsidies en gewijzigde inzichten in de museale sector, wordt van de organisatie de komende jaren meer cultureel ondernemerschap en andere, voor de organisatie nieuwe, deskundigheden verwacht. In 2024 zijn geen kosten ten laste van de reserve gebracht.

Reserve Zeeuws Museum zakelijk (vh Zeeuws Museum in de school)	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Stand per 1 januari	41.776	38.529,00
Toevoeging	6.000	6.000,00
Onttrekking	1.280-	2.753-
	€ 46.496	**€ 41.776**

Vanuit het netwerk van zakelijke vrienden van het Zeeuws Museum is een reserve gevormd ten behoeve van het educatieve project Zeeuws Museum in de school. Vanaf 2024 zijn de bestedingsmogelijkheden worden verruimd naar de sociale programma's van het museum. Om deze reden is de titel van de reserve aangepast.

Reserve *ontvangen legaten*	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Stand per 1 januari	25.684	25.684
Toevoeging	-	-
Onttrekking	-	-
	€ 25.684	**€ 25.684**

De reserve is gevormd vanuit de sinds 2014 ontvangen legaten en donaties van particuliere schenkers. Het bedrag is gereserveerd voor een passende besteding in overeenstemming met de wensen van de schenkers

Reserve *achterstanden coronaperiode*	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Stand per 1 januari	130.678	180.358
Toevoeging	-	-
Onttrekking	15.319-	49.680-
	€ 115.359	**€ 130.678**

Deze reserve is gevormd om projecten die zijn uitgesteld als gevolg van de coronaperiode, de komende jaren alsnog te kunnen realiseren. De toevoeging aan deze reserve kon worden gedaan vanuit een in 2022 ontvangen nabetaling van coronaschade over 2020 van € 93.585 van de provincie Zeeland. Daarnaast moest ook in 2022 noodzakelijk, maar niet dringend onderhoud worden uitgesteld, waardoor budget vrij viel. Ook dit budget is toegevoegd aan de reserve. De reserve zal de komende jaren worden besteed aan onderhoud en verduurzaming van de gebouwen en installatie en de uitvoering van onderhoud aan de collectie. De besteding van 2024 betreft met name uitgevoerd onderhoud aan de collectie.

Bestemmingsreserve Vriendenloterij	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Stand per 1 januari	919.780	-
Foutenherstel	-	919.780
Toevoeging	-	-
Onttrekking	-	-
Stand per 31 december na foutenherstel	**€ 919.780**	**€ 919.780**

In de grondslagen is de recapitulatie opgenomen van de aanwezige posten foutenherstel in de bestemmingsreserve.

Deze reserve is gevormd vanuit gelden ontvangen van de Vriendenloterij uit overeenkomsten van vóór 2021 De reserve is gevormd om in de komende jaren tentoonstellingen mogelijk te maken met een budget dat hoger is dan de jaarlijkse bijdrage van de Vriendenloterij.

Deze bijdrage zal naar verwachting worden besteed in 2025 en 2026.

Voorzieningen

Voorziening jubilea	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Stand per 1 januari	29.173	€ 28.906
Toevoeging	-	€ 267
Onttrekking	3.523-	€ -
Stand per 31 december	**€ 25.650**	**€ 29.173**

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten van te betalen jubileumgratificaties van medewerkers van het Zeeuws Museum in vaste loondienst en wordt jaarlijks gemuteerd n.a.v. onder andere de wijzigingen in het personeelsbestand.

Voorziening Persoonlijk Budget Duurzame Inzetbaarheid (PDBI)	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Stand per 1 januari	100.782	€ 115.000
Toevoeging	31.000	
Vrijval	14.001-	€ 10.000-
Onttrekking	8.537-	€ 4.218-
Stand per 31 december 2023	**€ 109.244**	**€ 100.782**

Deze voorziening is gevormd ter dekking van de kosten van het Persoonlijk Budget Duurzame Inzetbaarheid conform paragraaf 9.3 van de CAO Provincies. Alle werknemers met een arbeidsovereenkomst voor bepaalde of onbepaalde tijd langer dan 6 maanden kunnen aanspraak doen op een persoonlijk budget. In 2024 is dit bedrag verhoogd van € 5.000 naar € 6.000 per vijf jaar. Gedurende deze 5 jaar kan het budget worden besteed aan duurzame inzetbaarheid op basis van het persoonlijk ontwikkelplan van de werknemer. Na afloop vervalt het eventueel resterende budget. De voorziening heeft voor het grootste deel een resterende looptijd van 3 jaar per balansdatum. Op dit moment hebben 21 medewerkers recht op deze voorziening.

Voorziening onderhoud collecties	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Stand per 1 januari	14.567	€ 9.541
Toevoeging	15.000	€ 15.000
Onttrekking	15.413-	€ 9.974-
Stand per 31 december	**€ 14.154**	**€ 14.567**

Op basis van een conserveringsplan voor de komende vier jaar is een voorziening gevormd voor de kosten restauratie en conservering. Het plan wordt jaarlijks geactualiseerd. Rekening houdend met de toekomstige dotaties in de komende vier jaar, is het saldo per 31 december toereikend om de kosten in de komende jaren te dekken.

Voorziening onderhoud gebouw en installaties	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Stand per 1 januari	49.000	106.665
Effect stelselwijziging		62.415-
Toevoeging	4.750	4.750
Onttrekking	561-	-
Stand per 31 december	**€ 53.189**	**€ 49.000**

Het meerjarig onderhoudsplan opgesteld voor de gebouwen van het Zeeuws Museum wordt jaarlijks geactualiseerd. Rekening houdend met de toekomstige dotaties in de komende vier jaar, is het saldo per 31 december toereikend om de kosten in de komende jaren te dekken te dekken.

Langlopende schulden

	31-12-2024	**31-12-2023**
Nog te besteden Vriendenloterij:		
Beginvermogen	193.772	-
Effect foutenherstel	-	201.986
Aangepaste stand per 1 januari	193.772	201.986
Besteding	181.445-	243.650-
Ontvangen	277.385	235.436
	€ 289.712	**€ 193.772**

Dit betreft het nog niet bestede deel van de bijdrage uit de meerjarige partneroverenkomst. Deze heeft een looptijd tot en met 31 december 2025. Deze bijdrage kan conform de overeenkomst worden besteed tot 31 december 2026.

Crediteuren	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Diverse crediteuren	150.624	84.983
Totaal	**€ 150.624**	**€ 84.983**

Nog te betalen bedragen	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Saldo vakantiedagen per 31 december	70.397	79.381
Te besteden subsidie PKCZ 2004	5.996	9.617
Projectlasten	33.337	9.324
Accountantskosten	14.600	13.000
Personeelskosten	1.837	12.035
Inhuur deskundigen	6.504	2.000
Onderhoud gebouwen	-	13.069
Energielasten	9.693	6.498
Diversen	11.753	5.143
Totaal	**€ 154.118**	**€ 150.067**

De nog te betalen bedragen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

Vooruit ontvangen bedragen	**31-12-2024**	**31-12-2023**
Vooruitontvangen tickets	1.753	2.728
BIS bijdrage OCW	522.010	459.679
Vereniging Rembrandt	7.519	-
Bijdrage Muzeeum traineeship	23.591	-
Diversen	7.970	7.970
Totaal	**€ 562.843**	**€ 470.377**

De vooruit ontvangen bedragen hebben een looptijd van korter dan een jaar, met uitzondering van de BIS bijdrage.

In 2020 is een projectplan aangeboden aan het Ministerie van OCenW in het kader van de Basis Infrastructuur – Regionale musea. In de periode 2021-2025 wordt uitvoering gegeven aan het project. Tussentijds is er overleg met het ministerie en de Raad voor Cultuur over voortgang en eventuele gewenste en/of noodzakelijke wijzigingen.

Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

Het jaarlijks bedrag van de met de provincie Zeeland aangegane huurverplichtingen van onroerend goed bedraagt in totaal circa € 333.028 inclusief € 26.373 verwarmingskosten. Voor de huurovereenkomst geldt een opzegtermijn van een jaar.
De bijdrage van de Vriendenloterij is gebaseerd op een meerjarige partnership overeenkomst, met een looptijd tot en met 2025.
De bijdrage van uit de BIS betreft een meerjarige projectsubsidie voor de periode 2021-2025

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024	2024	2023
	Realisatie	Herziene begroting	Jaarrekening
Toelichting Baten			
Bijdragen			
Exploitatiesubsidies			
Provincie Zeeland	2.753.634	2.753.634	2.630.450
Gemeente Middelburg	211.585	211.585	204.825
Overige gemeenten	695	694	681
	€ 2.965.914	**€ 2.965.913**	**€ 2.835.956**

De subsidie van de Provincie Zeeland wordt als volgt gespecificeerd:

Exploitatiesubsidie	2.340.574	2.340.574	2.220.659
Huur depot/ museum	306.655	306.655	303.619
Beheerssubsidie PKCZ	21.620	21.620	18.140
Onderzoeksbijdrage	50.000	50.000	50.000
Bijdrage verhuizing collectie	34.785	34.785	-
Bijdrage coronaschade	-	-	38.032
	€ 2.753.634	**€ 2.753.634**	**€ 2.630.450**

De subsidie van de provinicie is als volgt bepaald:

Resultaat prestaties ten behoeve van de provincie Zeeland:				
Totale kosten prestaties		3.340.894		3.357.389
Totale inkomsten prestaties		3.342.510		3.357.313
Saldo		1.616		76-
Totale kosten prestaties		3.340.894		3.357.389
Bij: niet besteed budget aankoop collectie		10.626		
Totale kosten prestaties		3.351.520		3.357.389
Maximale exploitatiesubsidie	83%	2.781.762	83%	2.753.634
Toegezegde subsidie		2.753.634-		2.753.634-

De provincie Zeeland heeft de subsidie geindexeerd met 5,4 %. De subsidie voor de huur is gelijk aan de huur die aan de provincie wordt betaald. De gemeente Middelburg heeft de subsidie in 2024 geindexeerd met 3,3%.

Als gevolg van de gekozen systematiek voor de indexering van de provincie Zeeland, blijft de index de laatste jaren fors achter bij de stijging van personele lasten en overige kosten. Bij de provincie is aandacht gevraagd voor dit knelpunt. Als gevolg van de afspraken in de nieuwe CAO zijn de salarissen in 2024 verder gestegen met 4,25% in januari en 2,5% in september.

Vanaf 2020 is de subsidie van de provincie structureel verhoogd met een bijdrage voor de beheerskosten van de Provinciale Kunstcollectie. De bijdrage is in 2024 verhoogd vanwege de hogere huurlasten door de verhuizing van de provinciale collectie naar een extern depot. Indien deze subsidie niet volledig besteed wordt, wordt het restant opgenomen in een voor dit doel opgericht bestemmingsfonds, waaruit de kosten van komende jaren zullen worden gedekt.

In 2024 zijn twee incidentele subsidies toegekend door de provincie. Een twee-jarige bijdrage in de kosten van onderzoek naar de collectie van € 50.000,- per jaar en een bijdrage in de verhuiskosten van de provinciale kunstcollectie naar het externe depot, om ruimte te maken in het eigen depot.

De exploitatiesubsidie en de beheerssubsidie van de provincie en de gemeente Middelburg hebben een structureel karakter. De subsidie van 2024 van de provincie en de gemeente zijn nog niet vastgesteld.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024 Realisatie	2024 Herziene begroting	2023 Jaarrekening
Overige subsidies en bijdragen			
De overige subsidies en bijdragen zijn als volgt te specificeren:			
Bijdrage VriendenLoterij communicatie	30.000	40.000	55.000
Zakelijke sponsoring ZM zakelijk	6.000	6.000	6.000
Bijdrage Vrienden Zeeuws Museum	3.000	3.000	13.000
Bijdrage traineeship via Muzeeum	10.572	18.800	-
Bijdrage Vereniging Rembrandt	2.481	-	-
Donaties en diversen	1.931	2.000	1.432
	€ 53.983	**€ 69.800**	**€ 75.432**

De bijdrage van de Vriendenloterij is gebaseerd op een meerjarige partnershipovereenkomst. In 2021 is de samenwerking verlengd tot en met 2025. Zoveel als mogelijk wordt de bijdrage van de Vriendenloterij ingezet voor niet-structurele kosten. In 2024 is de partnership bijdrage verhoogd met € 50.000.

In 2024 zijn de volgende bedragen ontvangen:

- partnerschip bijdrage 2023	€ 200.000
- extra partnership bijdrage 2023	€ 50.000
Vanuit geoormerkt werven:	
- afdracht 2023	€ 8.304
- afdracht 2024	€ 19.081
totaal	€ 277.385

De besteding van de Vriendenloterij bijdrage is in 2024 naar verwachting als volgt:

Communicatiekosten	€ 30.000
Tentoonstelling Adriaen van de Venne	€ 75.000
Tentoonstelling Darn	€ 50.000
Tentoonsteling Dit is Zeeland	€ 6.610
Tentoonstelling Heden van het Slavernijverl.	€ 15.000
Digitale strategie	€ 4.835
totaal	€ 181.445

De bijdrage van de Vriendenloterij wordt gedurende de looptijd van de overeenkomst verantwoord als vooruitontvangen en komt ten gunste van de resultatenrekening in het jaar dat de bijdrage besteed is. In 2024 werd de bijdrage verhoogd van € 200.000 naar € 250.000 per jaar. De in 2024 bestede en verantwoorde bijdrage is lager dan begroot doordat de campagne voor geoormerkt werven op verzoek van de Vriendenloterij is verplaatst naar 2025. De bijbehorende kosten zullen ook in 2025 worden verantwoord, zodat de wijziging budgettair neutraal is.

Door de provincie is een subsidie toegekend aan drie themamusea om elk een trainee aan te stellen in 2024 en 2025. De bijdrage wordt ontvangen via het Muzeeum. De in 2024 verantwoorde bijdrage is lager doordat de trainee later is gestart dan verwacht. Het resterende bedrag zal in 2025 worden verantwoord.

Van de Vrienden van het Zeeuws Museum is in 2024 opnieuw een bijdrage ontvangen voor de uitvoering van de sociale programma's (€3.000)

Door de Vereniging Rembrandt is in 2024 een bijdrage toegezegd van € 25.000 voor het onderzoek naar de zilvercollectie dat eind 2024 is gestart. Het resterende deel zal in 2025 worden verantwoord.

Het netwerk Zeeuws Museum Zakelijk heeft 12 leden. De bijdrage is exclusief het deel dat in natura ontvangen wordt (€ 3.000).

Entreegelden			
Rondleidingen en activiteiten	15.525	15.700	16.385
Entreegelden	154.047	157.000	145.820
Entree VIP kaarten	22.401	23.900	23.129
Entree museumkaarten	160.262	162.800	137.398
	€ 352.235	**€ 359.400**	**€ 322.732**

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024		2024		2023	
	Realisatie		Herziene begroting		Jaarrekening	
De bezoekersaantallen waren als volgt:						
Volwassenen	9.939	22%	10.100	20%	11.115	23%
Kinderen/ jongeren	3.760	8%	3.900	9%	5.001	10%
Entree korting/ acties/	1.865	4%	1.900	3%	1.734	4%
VIP-kaart	2.726	6%	2.800	6%	3.113	7%
Museumkaarthouders volwassenen	21.250	47%	21.500	36%	21.728	45%
Museumkaarthouders jongeren	932	2%	1.000	2%	1.005	2%
Entree gratis	4.538	10%	4.400	25%	4.087	9%
	45.010		45.600		47.783	
Op locatie (gratis)	442		500	0	10.289	
	45.452		46.100		58.072	
gemiddelde entreeprijs (excl. op locatie)	7,48		7,54		6,41	

Het aantal bezoekers dat is ontvangen in het museum is iets lager dan in 2023. In beide jaren zorgden de tentoonstelling de wondere wereld van Adriaen van de Venne voor extra publiek. In 2023 trok daarnaast de Vaandeldrager in februari veel publiek. Ook was de n8vdn8 in 2024 kleinschaliger en werd deze alleen in het museum georganiseerd en niet op het Abdijpleind zoals andere jaren, wat zich uit in een lager aantal gratis bezoekers op locatie.

De entreeprijs voor volwassenen is in 2024 verhoogd van € 12,50 naar € 15,- ter compensate van de gestegen kosten. Het tarief was sinds 2022 ongewijzigd. De bijdrage per museumkaart- en VIPkaart-bezoeker bedragen in 2024 55%.

Tegenover de extra inkomsten van de Van de Venne-tentoonstelling staan de extra kosten van publieksontvangst. Met name betreft dit de kosten van inhuur van externe beveiligers. Zie hiervoor ook de toelichting bij de personele kosten.

Opbrengst projecten

De specificatie van de bijdragen voor projecten is als volgt:

Tentoonstellingen:			
Rijksmuseum Vaandeldrager	-	-	28.000
Vriendenloterij Dit is Zeeland	6.610	7.000	-
Vriendenloterij vd Venne	75.000	75.000	178.750
Bijdrage symposium van de Venne	1.322	1.321	
Cultuurfonds van de Venne	-	-	25.000
Mondriaan Stichting vd Venne	-	-	36.000
Vriendenloterij Heden van het slavernijverleden	15.000	15.000	
Vriendenloterij Darn	50.000	54.200	-
Overige projecten:			
Ministerie OCW - BIS project EenZM	251.007	248.600	245.311
Vriendenloterij Digitale Strategie	4.835	2.500	9.900
	€ 403.774	**€ 403.621**	**€ 522.961**

De bijdrage van de Vriendenloterij wordt in 2024 ingezet voor de digitale strategie en de tentoonstellingen *de Omgekeerde wereld van Adriaen van de Venne, Heden van het slavernijverleden*, *Dit is Zeeland* en *Darn.*

De bijdrage van het Ministerie voor het BIS project is toegezegd voor 4 jaar (tot en met 2024) voor het programma waarin het museum onderzoekt hoe musea kunnen bijdragen aan de bestrijding van eenzaamheid in de maatschappij. De baten zijn gelijk aan de uitgaven voor het project in 2024. Het project zal in 2026 worden afgerond; als gevolg van vertraging door de coronacrisis heeft het museum meer tijd gekregen voor de uitvoering. In 2024 is een tweede aanvraag voor de periode 2025-2027 goedgekeurd.

De bijdragen van de Vriendenloterij en OCW zijn ontvangen.

De wijzigingen in de begroting zijn per saldo neutraal.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024	2024	2023
	Realisatie	Herziene begroting	Jaarrekening
Overige opbrengsten			
Doorberekende kosten, diversen	8.310	10.200	35.872
Nagekomen baten	38.665	36.485	28.263
	€ 46.975	**€ 46.685**	**€ 64.135**

De doorberekende kosten waren in 2023 hoger dan gebruikelijk door de bijdragen van het UWV in zwangerschaps-bevalling en ouderschapsverlof. Daarnaast is een deel van de restauratiekosten van collectie doorberekend aan bruikleengevers.

De nagekomen baten betreffen de nabetaling van de Museumkaart, de winstdeling van de verzekering en de vrijval van het POB budget van 3 medewerkers.

Verkopen museumwinkel			
Verkoopartikelen winkel	66.143	64.000	68.699
	€ 66.143	**€ 64.000**	**€ 68.699**
Gemiddeld per bezoeker	1,47	1,40	1,44
De inkoopkosten van de winkel bedragen:			
Inkoopprijs van de verkopen	49.396	48.000	49.300
Verkoopkosten	2.546	3.000	479
	€ 51.943	**€ 51.000**	**€ 49.779**
Netto bijdrage museumwinkel	14.200	13.000	18.920
marge	21%	20%	28%

De verkoop van de museumwinkel is hoger dan begroot als gevolg van de hogere gemiddelde omzet per bezoeker.

De verkoopkosten betreffen de materiaalkosten zoals verpakking. Personele kosten zijn hierbij niet meegerekend.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024		2024		2023	
	Realisatie		Herziene begroting		Jaarrekening	
Toelichting lasten						
Personeel						
Salarissen / inhuurkrachten	1.875.066		1.886.500		1.842.573	
Ziekteverzuim	65.833		64.900		28.998	
Inhuur vakspecialisten	156.117		128.500		82.636	
Overige personeelskosten	100.756		107.200		166.938	
	€ 2.197.772		**€ 2.187.100**		**€ 2.121.145**	
De salariskosten kunnen als volgt worden gespecificeerd:						
Brutoloon	1.215.043		1.218.000		1.190.888	
Sociale lasten	175.009	14,4%	170.000	14,0%	152.112	12,8%
Pensioenlasten/ FPU	157.481	13,0%	155.000	12,7%	170.746	14,3%
Inhuurkrachten/ freelancers	327.533		343.500		328.827	
	1.875.066		1.886.500		1.842.573	
Aantal medewerkers						
In loondienst (gemiddeld)	18		18		19	

Salarissen
Met ingang van 1 januari 2024 zijn conform de CAO de salarissen met 4,25% worden verhoogd en per 1 september 2024 nogmaals met 2,5%.

Inhuurkrachten
De post inhuurkrachten/ freelancers betreft de medewerkers die zijn aangesteld op detacheringsbasis of worden ingehuurd als ZZP-er. Daarnaast werd een deel van de beveiligers extern ingehuurd. De inhuurkosten zijn in 2023 en 2024 hoger dan gebruikelijk door de extra kosten van de inhuur van externe beveiligers voor de Van de Venne-tentoonstelling.

Eind 2024 is het team het team publieksontvangst en veiligheid via een detachering uitgebreid met 2 medewerkers. De uitbreiding is noodzakelijk om het team minder afhankelijk te maken van externe inhuur. Door de krapte op de arbeidsmarkt wordt het steeds lastiger om beveiligers in te huren.

De kosten van inhuur zijn lager dan begroot doordat de trainee later is gestart dan verwacht en door ziekteverzuim aan het eind van het jaar waarvoor geen vervanging kon worden ingehuurd.

Ziekteverzuim
Ter dekking van langdurige ziekte heeft het Zeeuws Museum een verzuimverzekering afgesloten. Met deze verzekering wordt het verzuim vanaf 30 werkdagen gedekt. De vervangingskosten voor het langdurig verzuim en de kosten van deze verzekering komen ten laste van dit budget. De uitkeringen komen ten gunste van dit budget. Een deel van de in 2023 ontvangen uitkeringen is besteed in 2024, waardoor de kosten in 2024 hoger zijn.

Inhuur vakspecialisten
De post inhuur vakspecialisten is bestemd voor onder andere juridisch advies en specifieke deskundigheid voor de collectie, bijvoorbeeld voor het doen van onderzoek en op het gebied van veiligheid. Hieronder vallen ook de lasten van het inhuren van een gastcurator met een deskundigheid die niet in de organisatie aanwezig is. De post inhuur is in 2023 en 2024 hoger dan gebruikelijk door de inhuur van deskundigen ten behoeve van de collectie. Deze kosten worden gedekt door de daarvoor bestemde subsidies van de provincie. In 2024 kon meer uitgevoerd worden dan verwacht, waardoor de kosten hoger zijn. Van de geraamde uitgaven voor 2024 wordt daarnaast € 8.990,- gedekt door de vrijval van de egalisatiereserve subsidies provincie.

Overige personele kosten
In de overige personele kosten zijn de opleidingskosten inbegrepen, waaronder een dotatie van € 15.000 aan de voorziening voor het persoonlijk ontwikkelbudget (PBDI). Dit is conform de CAO bepalingen van 2023 Daarnaast is als gevolg van de in juni 2024 vastgestelde CAO per persoon € 1.000 extra toegevoegd aan de voorziening PBDI. In 2023 waren de overige personele kosten hoger door een hogere toevoeging aan de PBDI voorziening.

Naast de medewerkers in loondienst zetten circa 50 vrijwilligers zich wekelijks in voor het museum.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024	2024	2023
	Realisatie	Herziene begroting	Jaarrekening

Toelichting in het kader van de Wet Normering Topinkomens

1a)Topfunctionarissen

Functiegegevens

M. J. Ruiter	directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2024	1/1-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,00
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning + belastbare onk. vergoedingen	119.720
Beloningen betaalbaar op termijn	18.123
Subtotaal	137.843
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet ontvangen bedrag	0
Bezoldiging	137.843

Gegevens 2023

Aanvang en einde functievervulling 2023	1/1-31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning + belastbare onk. Vergoedingen	114.274
Beloningen betaalbaar op termijn	19.059
Subtotaal	*133.333*
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	223.000
Bezoldiging	**133.333**

Raad van Toezicht

De raad van toezicht van het Zeeuws Museum is onbezoldigd.

Gegevens 2024

Naam topfunctionaris	Functie
N. Bos	Voorzitter Raad van Toezicht
C. Verheijen	Lid Raad van Toezicht
S. Heijkoop	Lid Raad van Toezicht
S. Raams	Lid Raad van Toezicht
K. Reijnierse	Lid Raad van Toezicht

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024	2024	2023
	Realisatie	Herziene begroting	Jaarrekening
Kosten van tentoonstellingen en activiteiten			
Tentoonstellingen			
Dit is Zeeland	6.610	7.000	4.056
Re_Used Re_Satin	-	-	5.459
Vaandeldrager/ protest processie parade	-	-	36.366
Hotchpotch: Duran Lantink & Pennywafelhuis	6.068	6.068	92.392
Van de Venne	93.806	93.734	322.805
de Match	-	-	2.199
Heden van het slavernijverleden	105.784	108.300	-
Darn	91.360	95.200	
Tentoonstellingen 2024 e.v.	9.681	7.324	373
Overige projecten en activiteiten			
BIS project	251.007	248.600	245.311
Digitale strategie/ Overige projecten	4.835	2.500	9.900
ZM in de school	1.280	1.280	2.753
Achterstanden coronaperiode	-	0	33.874
	€ 570.431	**€ 570.006**	**€ 755.488**

De eigen bijdrage in tentoonstellingen en activiteiten is als volg te specificeren

Projectbaten	€ 403.774	€ 403.621	€ 522.961
Projectlasten	€ 570.431	€ 570.006	€ 755.488
Saldo eigen bijdrage	-€ 166.657	-€ 166.385	-€ 232.527
Dekking vanuit bestemmingsreserve	€ 1.280	€ 1.280	€ 36.627
Eigen bijdrage ten laste van het resultaat	-€ 165.377	-€ 165.105	-€ 195.900

De wijzigingen in de projectbegrotingen zijn per saldo budgettair neutraal.

Het begrote bedrag van de eigen bijdrage (€ 165.000) betreft het gedeelte van de projectlasten dat ten laste van de het budget voor prestaties ten behoeve de provincie komt. Dit bedrag is met de provincie overeengekomen als maximum voor 2024. Indien de eigen bijdrage hoger is zal dit worden gedekt door de inkomsten uit overige activiteiten.

Huisvesting			
Huur	359.723	360.400	349.719
Onderhoud installaties en schoonmaak	212.980	216.800	229.420
Electra en water	130.436	125.000	67.536
Belastingen/ zakelijke lasten	6.637	6.637	5.745
	€ 709.776	**€ 708.837**	**€ 652.421**

In de loop van 2024 is een deel van de provinciale collectie verhuisd naar een extern depot, om ruimte te maken in het eigen depot. Dit was onder andere noodzakelijk om te kunnen voldoen aan de Arborichtlijnen. De huurlasten zijn hierdoor gestegen. De kosten worden gedekt vanuit de beheerssubsidie van de provincie.

In de onderhoudslasten is een jaarlijkse dotatie opgenomen aan de voorziening groot onderhoud van € 4.750.

De verwarmingslasten zijn met ingang van 2020 opgenomen in de huur als vaste component voor een vast bedrag van € 25.000 exclusief indexering. Dit is aangepast vanwege de saldering met de warmtelevering aan de provincie vanuit de WKO installatie van het museum. Tot en met 2023 had het Zeeuws Museum nog een energiecontract met de voordelige tarieven die dateerden van vóór de energiecrisis. Met ingang van 2024 is er een nieuw contract afgesloten met fors hogere tarieven als gevolg van de marktwerking. Daarnaast zijn de leveringskosten fors gestegen. Van de energiebelasting ontvangt het Zeeuws Museum als culturele instelling 50% retour.

Het museum verbruikt alleen electriciteit, de warmte wordt grotendeels verwekt met behulp van een Warmte Koude Opslag. Inmiddels is een traject gestart om te onderzoeken of verdere energiebesparing mogelijk is.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024 Realisatie	2024 Herziene begroting	2023 Jaarrekening
Afschrijvingen	**€ 35.413**	**€ 36.300**	**€ 30.162**

De afschrijvingskosten zijn begroot in een meerjaren investeringsbegroting. Waar mogelijk worden investeringen uitgesteld als de technische levensduur van apparatuur en inventaris langer blijkt te zijn dan verwacht.

Als gevolg van de stelselwijziging van de onderhoudsvoorziening worden de komende jaren meer investeringen en daardoor hogere afschrijvingskosten verwacht. De afschrijvingskosten zijn overigens momenteel relatief laag doordat de inventaris van het depot is afgeschreven. Er wordt dit jaar niet in het depot geinvesteerd in afwachting van de plannen voor het collectiecentrum Zeeland.

Communicatie/ educatie			
Promotie en PR	94.385	101.000	92.777
Websitebeheer	11.652	11.700	12.923
Educatie en programmering	32.456	37.400	52.199
	€ 138.493	**€ 150.100**	**€ 157.900**

De kosten van educatie en programmering zijn lager dan voorgaande jaren, doordat een deel van het programma kon worden uitgevoerd binnen de projectbegroting. Daarnaast worden als gevolg van gewijzigde beleid geen grootschalige activiteit in samenwerking met de Vriendenloterij wordt georganiseerd. De bijbehorende opbrengsten zijn ook komen te vervallen.

Collectiebeheer			
Beheer en behoud	22.381	25.500	32.446
Aankopen collectie	16.874	27.500	47.083
	€ 39.255	**€ 53.000**	**€ 79.529**

Ten behoeve van het onderhoud van de collecties is een voorziening gevormd. Op basis van het onderhoudsplan wordt jaarlijks € 15.000 aan de voorziening gedoteerd. De kosten van beheer en behoud zijn lager dan in 2023 door de overgang naar een nieuwe collectiedatabase. Hierdoor zijn er dit jaar geen licentiekosten omdat deze pas vanaf 2025 in rekening worden gebracht.

Het gedeelte van het aankoopbudget dat niet wordt besteed, wordt toegevoegd aan de reserve aankopen. Deze is bedoeld om aankopen van collectie mogelijk te maken die het jaarlijks budget overschrijden.

Zakelijke en overige lasten			
Kantoorkosten	22.453	26.700	21.890
Verzekeringen	38.876	38.900	46.919
Accountantskosten	25.037	20.000	19.000
Organisatiekosten	30.117	31.200	15.766
Sponsorwerving	0	-	-
Inkopen museumwinkel	51.943	46.700	49.779
Nagekomen lasten/ onvoorzien	12.542	9.900	6.390
Diversen/ onvoorzien	5.906	5.700	1.562-
	€ 186.875	**€ 179.100**	**€ 158.181**

De verzekeringskosten zijn lager doordat de collectieverzekering van een aantal langdurige bruiklenen is aangepast. In overleg met de bruikleengevers wordt deze collectie niet langer voor totaal verlies verzekerd. Dit in navolging van de convenanten die het Ministerie van OCW heeft afgesloten met verschillende lagere overheden.

De accountantskosten zijn hoger dan verwacht, met name door een hogere indexering.

De organisatiekosten zijn hoger door de kosten van werving van nieuwe leden voor de Raad van Toezicht. De werving is uitbesteed aan een gespecialiseerd bureau.

De inkoopkosten van de museumwinkel zijn hoger als gevolg van meer verkopen in de museumwinkel.

TOELICHTING STAAT VAN BATEN EN LASTEN

	2024	2024	2023
	Realisatie	Herziene begroting	Jaarrekening
Financiële baten en lasten			
Rente opbrengsten	57.107	50.000	35.331
Bankkosten/ online kaartverkoop	3.992-	4.000-	3.648-
	€ 53.115	**€ 46.000**	**€ 31.683**

Dankzij de gestegen rente percentages zijn de rente opbrengsten hoger dan in 2023.

Zeeuws Museum **Bijlage 1** **Jaarrekening 2024**

Bijlage toerekening kosten prestaties afspraken provincie Zeeland

	Totaal		**Totaal Provincie**		**Collectie**		**Prestatie en programma**		**Bijdragen aan de maatschapij**		**Overige activiteiten**	
	Realisatie 2024	Herziene begroting	Realisatie 2024	Herziene begroting	Realisatie 2024	Herziene begroting	Realisatie 2024	Herziene begroting	Realisatie 2024	Herziene begroting	Realisatie 2024	Herziene begroting
Lasten												
Personele kosten	2.197.772	2.187.100	2.160.568	2.161.652	324.085	324.248	1.188.312	1.188.909	648.170	648.496	37.205	25.448
Materiële kosten:												
- Publiekswerking/ werving	708.924	720.106	273.493	275.100	0	0	203.018	201.350	70.474	73.750	435.431	445.006
- Huisvesting	709.776	708.837	709.776	708.837	177.444	177.209	354.888	354.419	177.444	177.209	0	0
- Afschrijving inventaris en presentatie	35.413	36.300	35.413	36.300	3.541	3.630	26.560	27.225	5.312	5.445	0	0
- Collectiebeheer	78.131	91.900	78.131	91.900	78.131	91.900	0	0	0	0	0	0
- Zakelijke lasten/ nagekomen/ onvoorzie	96.055	93.500	83.513	83.600	12.527	12.540	45.932	45.980	25.054	25.080	12.542	9.900
Totale lasten	**3.826.072**	**3.837.743**	**3.340.894**	**3.357.389**	**595.729**	**609.527**	**1.818.711**	**1.817.882**	**926.454**	**929.980**	**485.178**	**480.354**
Exclusief huur Provincie	*3.519.417*	*3.531.088*	*3.034.239*	*3.050.734*								
Dekking												
Subsidies												
Provincie Zeeland	2.412.194	2.412.194	2.412.194	2.412.194	471.051 20%	471.051 20%	1.213.056 50%	1.213.056 50%	728.086 30%	728.086 30%	0	0
Huursubsidie Prov. Zeeland	306.655	306.655	306.655	306.655	76.664 25%	76.664 25%	153.328 50%	153.328 50%	76.664 25%	76.664 25%	0	0
Provincie Zeeland bijdrage verhuizing	34.785	34.785	34.785	34.785	34.785 100%	34.785 100%				0		
Gemeente Middelburg	211.585	211.585	211.585	211.585	0	0	105.793 50%	105.793 50%	105.793 50%	105.793 50%	0	0
Overige subsidies en bijdr.	695	694	695	694	0	0			695 100%	694 100%	0	0
	2.965.914	2.965.913	2.965.914	2.965.913	582.500	582.500	1.472.176	1.472.176	911.237	911.236	0	0
Projectinkomsten												
Sponsoring	6.000	6.000	0	0	0	0	0	0	0	0	6.000	6.000
Fondsen/ overige	403.774	403.621	0	0	0	0	0	0	0	0	403.774	403.621
	409.774	409.621	0	0	0	0	0	0	0	0	409.774	409.621
Publieksinkomsten												
Rondleidingen / activiteiten	15.525	15.700	15.525	15.700	0	0	0	0	15.525	15.700	0	0
Entreegelden algemeen	176.448	180.900	176.448	180.900	0	0	176.448	180.900	0	0	0	0
Entree museumkaarten alg.	160.262	162.800	160.262	162.800	0	0	160.262	162.800	0	0	0	0
Netto bijdrage museumwinkel	14.200	17.300	0	0	0	0	0	0	0	0	14.200	17.300
	366.435	376.700	352.235	359.400	0	0	336.710	343.700	15.525	15.700	14.200	17.300
Overige inkomsten												
Overige bijdragen	47.983	63.800	16.053	21.800	13.053	18.800	0	0	3.000	3.000	31.931	42.000
Doorb. Kosten/ nagekomen baten	46.975	46.685	8.309	10.200	7.058	8.200	1.251	2.000	0	0	38.666	36.485
Rente/ bankkosten	53.114	46.000	0	0	0	0	0	0	0	0	53.114	46.000
	148.072	156.485	24.361	32.000	20.110	27.000	1.251	2.000	3.000	3.000	123.711	124.485
Totaal baten	**3.890.195**	**3.908.719**	**3.342.510**	**3.357.313**	**602.611**	**609.500**	**1.810.137**	**1.817.876**	**929.762**	**929.936**	**547.685**	**551.406**
Saldo exploitatie	**64.123**	**70.976**	**1.616**	**-76**	**6.882**	**-27**	**-8.574**	**-6**	**3.308**	**-44**	**62.507**	**71.052**
Saldo	**64.123**	**70.976**	**1.616**	**-76**	**6.882**	**-27**	**-8.574**	**-6**	**3.308**	**-44**	**62.507**	**71.052**

Model b: Verantwoording van projectsubsidies, doorlopend tot in het volgende verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing	Bedrag van toewijzing	Saldo 01-01-2024	Ontvangen t/m verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
	Kenmerk - datum	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
BIS-subsidie 2021-2024	148055 / 25097259 - 15-09-2020	€ 1.078.508	€ 459.679	€ 1.160.650	€ 251.007	€ 638.640	€ 522.010